

Lietuviai Amerikoje.

CHICAGOS DEŽUTĖ.

Kriaucių streikas vis dar tęsiasi. Aidoblistai pradėjo ofensyvą. Tautiškosios partijos lyderiai snaudžia. Klerikalai darbuojasi. Socialistai kovoja...

Jau kelinta savaitė, kaip tęsiasi siuvėjų streikas. Per tą laiką žuvo du darbininkai, o daugelis daug nukentėjo. Suareštuotųjų skaičius pasiekė kelis šimtus. Tik šiomis dienomis apie 250 streikių bylos buvo panaikintos. Lig šiol dar nesimato galo streiko. Kas laimės — sunku nuspėti. Kaikurios skėbų dirbtuvės jau pradeda ramiau dirbti. Matosi nuolais streikininkų. Kas kaltas tame, tai aišku: mūsų unijų netiksimas tvarka ir jų lyderių permažas rupinimasis darbininkų reikalais. Visgi turėtų pagelbėti Chicago visuomenė, kuri lig šiol indiferentiška buvo prie streikių, nes jų reikalavimai nors aiškiai nepaskelbti, vienok matyti, kad teisingi.

Pastaruoju metu aidoblistai pradėjo daugiau rūpintis savo srovės ir unijos išplėtimu. Pradėjo prakalbos, ir šiaip jaučiamas didelis pasikarščiavimas. Tarpe žmonių jie atranda gana daug pritarėjų. Tik jeigu būtų daugiau takto ir išmanymo, tai gal ir labai gerai pasisektų.

Šitas ofensyvas, sakysiu, pradėtas kartu ir prieš socialistus. Socialistai nemažai stengiasi jiems kenti ir jau, kaip yra žinoma, spauda socialistus labai atkreipta prieš juos (pav. gali būti iš Baltimorės). Kokis šio aidoblistų ofensyvo rezultatas bus, tai vėliau paskelbsime.

Taigi dabar Chicagoje jau aktyviai gyvenime apsiereiskė klerikalai, socialistai, aidoblistai, ir patydomis kličias tautiškoji partija. (Kiti ją vadina "bepartyviska").

Iš viso ko matyti, kad tautiškosios partijos lyderiams pasidarbavus jie turėtų čionai ne mažą pasisekimą. Jau tai galima spręsti iš to, kad Chicagoje priskaitoma apie 60—75 tūkstančių lietuvių, o tame tarpe suskaičiuoti tik socialistai (jau organizuoti), kurių loli ligi tūkstančio nepriskaitoma. Taigi likusieji žmonės dalinasi į klerikalus, aidoblistus (maždaug anarchistiškos teorijos prisilauki) ir tautininkus.

Tik ačiū mūsų tautininkų dideliu nerangumui ar neišmanymui, jie neturi nusistatę savo srovės ir net organizuotų žmonių. Pagalios, ačiū jų tam apsilaidimui, jie neturi išsidirbę savo platformos ir gyvena kiekvienas savo politiškai išmanymu ir veikime pasižymi diplomatiškumu. Kitaip negali neorganizuotos srovės lyderiai ką nors visuomenėje (ar draugijoje) savo naudai laimėti, nes tiesioginiu būdu einant, reikia aiškiai parodyti kuom esama. Socialistai tokiame atsitikime skelbiami vieninteliais darbininkų išganytojais, o tautininkai diplomatiškumu vaduojasi.

Taigi aš tai srovei patarčiau greičiau organizuotis, nes tuomet mes aiškiai vieni kitus pažinsime ir galėsime visi žinoti, kur kuri veda ir ką žada ir kurią palaikyti. Beto, kuomet bus organizacija, tai gali mūsų gyvenime pasibaigti tie biau rūšys šmeižimais, na ir surimtėti mūsų kraštutiniai.

Delto už tautiškąją partiją darbuojasi klerikalai. Žinoma, jie dirba ne tautos naudai, ne darbo žmonių, bet kunigo ir pagalos Rymo. Jų "Vyčiai" gana rimtai pradėjo darbuotis, nežiu-

rint j tai, kad jie pajuokiami. Šitie iš šono pajuokiami juos stiprina, nes žmonės, o ypač jaunuoliai, užgauti nešvarių juokų, tiesiog karišką charekterį išsidirba ir pasidaro tvirčiausiais tos srovės nariais ir jos rėmėjais. Taigi mes patįs atstumėme nuo savęs pajuoka, asmenų teršimu, tą jaunimą, kuris šiandien "Vyčių" organizacijon taip smarkiai darbuojasi. Jų uolumą sudarė mūsų "partijų" netaktiškumas.

Socialistai, pasivadinę vieninteliais darbininkų (proletarų) išganytojais, sakosi kovoja be jokių kompromisų prieš viską, kas tik darbininkams priešinga. Pastaruoju (o jau ir nuo senai) laiku, pradėjus aidoblistams ofensyvą, tarpe jų ir-gi pakilo veikimas. Ir šitą kovojimą prieš aidoblistus, taip-pat rėmė tuom, kad jie veikią priešingai darbininkams, juos vedą ne tais keliais, kuriais turėtų eiti. Bet ta kova čia eina prieš pačius darbininkus, tik kitokių įsitikinimų.

Kartu kovoja prieš tautininkų įtekme ir juos diskredituoja prieš klerikalus, jų veikimą pajuokdami. Kaitriam reikia būti tam kovotojui, kad niekur gero nematant ir prieš visus neapykantą kelti, išlaikyti kovą.

Bet man rodo, kad Chicago socialistai daug kovoja su vėjo malunais ir tenai savo energiją eikvoja, kada tuom laiku tikrasai jų darbas, kultūros darbas, užmetamas ir paliekamas tiems laikams, kada socializmas įvyks. Tiek iš mūsų gyvenimo.

J. D.

BALTIMORE, MD.

Lapkričio 21 d. D. L. K. K. Draugystė laikė savo susirinkimą. Perskausk raportą iš konferencijos šelpimui nukentėjusių nuo karės, delegatai pranešė, kad greitu laiku bus išsiųsta 1000 rub. į Lietuvą šelpimui nukentėjusių nuo karės. Čia tuoj vienas socialistas, pasiprašęs balso, pradėjo skaityti "Kovą", kur sakoma, kad biedni žmonės negauna pašėpos, o gauna vien tik ponai ir patarė, kad dabar nesųsti pinigų į Lietuvą, bet vargšas gavęs papeikimą turėjo atsisėsti. Toliau buvo atėjęs delegatas iš D. B. Bendrovės ir pranešė, kad ir draugystės gali pirkti šėrus iš Bendrovės. Čionai atsirado žmonių su ivairioms nuomonėmis ir tas liko atidėta ant metinio susirinkimo. Bet vienas socialistas tuo neužsigalvėdino ir gavęs balsą išvadino D. B. Bendrovės narius sukčiais ir draugiškai vagimis.

Tą pačią dieną 8 val. vakare D. B. Bendrovė parėngė vakarą su įvairiu programą. Pirmiausia p—lė Kazdaliutė padeklema-vo "Pasislėpė vakarėlis" ir da dvi kitas deklaracijas. Paskui buvo dainos, prakalbos ir paskaita, kurią skaitė J. Laukis, "D. B." radaktorius, temoj "Ar visuomet moteris gali eiti sykiau su vyrais?" P. J. Laukis trumpoj savo kalboj paaiškino paskaitos turinį, o paskui skaitė pasaką apie kokią ten mergaitę, kurios vardo nenugirdau, kuri ilgą laiką išbuvo klioštoriu (vienuolyne) kaip vyras. Toliau vėl buvo dainos, kurios, publikai geriausiai patiko, nes savo gausiu delnų plojimu iššaukė dainininkus net po kelis sykus.

Prakalbos buvo agitativiškos, agituota už "D. Balsą". Nors kalbėtojai buvo iš tų pačių darbininkų, bet jie išreiškė savo nuomonės neblogiausia. Pavizdin, p. J. Kreivėnas kalbėjo apie kooperacijas ir kokią svarbą jos turi, sakydamas: "Jeigu mes, Baltimorės lietuviai, prigulėtu-

me visi prie kooperacijos, tai mes galėtume užlaikyti didžiausią krautuvę, kurioj mes galėtume nusipirkti visokių (prekių) už mažesnę kainą, negu dabar perkame."

Publikos tą vakarą buvo su viršum 200, iš kurių beveik pusė buvo moteris ir merginos. Laikė prakalbų buvo kolekta ir tapo surinkta 6 dol. ir 27 c., ir perduota į vietinį išda šelpimui nukentėjusių nuo karės. Reikia daugiau mums tokių vakarų, kur publika susirinkusi linksmai ir blaivai laiką praleidžia ir pasiklauso žavėjančių mūsų tautos dainelių.

Lapkričio 25 d. P. P. Darbininkų unijos buvo parėngusi gedulingas prakalbas atminčiai nužudymo drg. Juozapo Hillstromo. Kalbėjo lietuviškai, rusiškai, itališkai ir angliškai. Pertraukose griežė muzika, o antgalo buvo sudainuota kelios darbinikiškos dainos rusiškai ir viena itališkai. Beto, Juozapo Hillstromo paminklo pastatymui surinkta 17 dol. su centais.

P. J.—as.

ROCKFORD, ILL.

Čia tapo suareštuoti du jauni vaikinai — Kasparas Ramanaukas, gyvenantis ant 717 Loomes st. ir Pranas Kvietkauskas, gyvenantis ant 525 So. First st. — už iškraustymą žmonėms kišenių. Tuodu vaikinai mažai darbo tedirbo. Jeigu kas nors jų užklaudavo, delko jie nedirba, tai jie atsakydavo, kam, girdi, dirbti, jeigu be darbo geriau galima pragyventi. Bet vargšams neilgai teko tuo gerumu gėrėtis. Kelios dienos atgal vienas žmogelis ėjo iš darbo ir augščiau paminėti vaikinai išlindo iš patilėjo ir paliepė kelti rankas augštin, tas žmogelis dar nenorėjo kelti rankų, tuomet vienas pakiojo po nose revolverį, o antras kirto su koku tai įnagių perveidą. Tai padarė, iškraustė jam kišenių, bet terado tik 30 centų. To žmogelio vardas Mažasky. Potam Mažasky nuėjo į policiją ir pranešė, kad tokioj vietoj, ant tokios gatvės plėšikai užpuola ant žmonių ir apiplėšia juos. Taigi nuo to laiko detektvai pradėjo apie tą vietą vaikščioti ir žiūrėti, kur yra tie plėšikai. Proga pasitaikė. Patįs detektvai lapkričio 18 d. sugavo paminėtus vaikinus; pas vieną rado revolverį, o pas kitą — tam tikrą lazduotę. Dabar tuodu vaikinai sėdi belangėje, po \$1.500 kaucijos kiekvienas.

Gėda yra tokiems tėvams, kurie neišmoka savo vaikus buti dorais žmonėmis.

A. Silalis.

NEW HAVEN, CONN.

Lapkričio 27 d. vakare čionai buvo surengtos S. L. A. kuopos prakalbos. Kalbėtoju buvo paskirtas Dr. Šliupa iš Scranton, Pa. Žmonių susirinko palyginamai visai mažai. Kada buvo atvažiavęs Šimkus kalbėti, tada tai buvo beveik pilna svetainė prisirinkus, gal but todėl, kad jis atvažiavo pas vietinį kunigą, kuris ir paraginavo savo pasekėjus, kad lankytusi ant prakalbų. Į šias prakalbas atsilankė kelias rimtesnių vyrų ir moterų, kad išgirsti gerbiama Dr. Šliupa.

Trumpai po aštuonių vakare S. L. A. organizatorius M. Vokietaitis perstatė kalbėtoją ir priminė, kad pirm to dar merginoms padainos. Sudainavus viena dainelę "Persiskirimas su Tėvynė", pasirodė ir gerbiamas kalbėtojas. Jis savo kalbą pradėjo nuo to laiko, nuo kada jis (33 metai atgal) lankėsi Prusų Lietuvoje ir kaip jis girdėjo nuo vokiečių mokytojų apie lietuvių, jog tie jau seniai išmirę ir jų tauta jau išdilus nuo žemės paviršiaus, tiktai dabar jie (t. y. vokiečiai) renka jų liekanas pav., dainas, legendas, papročius ir t. t. Ir tokiu būdu, nurodė kalbėtojas, jog lietuvių,

kuriuos 33 metai atgal svetimtaučiai skaitė už numirusią tautą, šiandien dar gyvuoja ir yra nuveikę daug darbo į taip trumpą laiką, ką kitos tautos tik per šimtus metų gali atsiekti.

Toliau kalbėtojas apgailestavo, kad dideliu mūsų priešų yra kunigai, kurie su įnirtimu ir visomis spėkomis siunčia mus į peklą ir į atžagareivybę. Taipgi prisiminė apie popiežių, kuris mato nukentėjusius nuo karės belgus, lenkus austrus ir kitus, juos apgailestauja, bet lietuviai, kurie per tiek metų dėjo tukstančius rublių palaikimui popiežiaus sosto, jokios sympatijos nuo popiežiaus neišgirsta, ir tie patįs kunigėliai nenori susitarę pasakyti savo dvasiškai galvai, jog ten prie Baltiko jurių gyvena atskira tauta, kuri vadinasi lietuviais, o ne kokiais ten lenkais ar rusais. Priminė dar, jog jei lietuviai prisilaiko seno ir naujo testamento, t. y. žydų mytologijos, tai kas yra do priežastis, kad jie į tą žydų mytologiją įtiki? Lietuviai juk turi ir savo dievą Perkuną ir taipogi prasidėjimą lietuvių ir visų tautų...

Toliau kalbėtojas ragino visus prie vienybės, nežiurint kokias kas pažiuras turėtų, "nesa dabar nelaiskas užsiimti kokioms ten partijoms tvirti, ir kitas kitą niekinti, pauties, bet yra laikas gelbėti mūsų brolius badą ir šaltį kenčiančius."

Kaslink aukų rinkimo persėgėjo, kad apsisaugotume pavienių ypatų ir kad nesukištum savo centų į kieno privatišką delmoną.

Priminė ir apie Gabrio atvažiavimą į Ameriką... (čia toliau eina pranešimas apie tokios rūšies dalykus, paliėciančius p. Gabrij ir p. Šimkų, kad mes tos žinios nepatirkinę skelbti nedrįstame. Užklausiame p. Šimkus ir tik su jo paaiškinimu tą žinią paskelbsime. Red.).

Antgalo ragino visus dirbti del Lietuvos labo kaip nukentėjusių nuo karės, taip ir del išgelbėjimo Lietuvos iš po rusų ar vokiečių valdžių jungo. Idant mes spiestumėmies į kruvą ir išneštume rezolucijas paduodami jas į Washingtoną arba net į Europos viešpatystes ir pasirodytume pasauliui, jog ir mes esame tauta ir žmonės, kurie norime gyventi ir naudotis liuosai savo papročiais ir palinkimais, taipogi ir ant toliau kaip po atskira tauta augti ir sykiu su pasauliu plėtoti civilizaciją.

Užbaigus jam kalbėti, vienas iš publikos nurodė, jog geriausia yra kaip dabar. Girdi, jeigu jau vokiečiai užėmė Lietuvą, tai kad ten jau ir būtų rubežius, nes lietuviai vieni patįs valdytis negalės, nesa permažai jų yra. Į tą Dr. Šliupa maždaug šitaip pasakė. Yra mažų viešpatystių, kaip pavz. Belgija, kuri šiandien del karės kėncia, bet ji savo civilizaciją yra arba buvo augstai išplėtojus ir gyvena ištekliškai, sulyginus su Vokietija, kuri yra didele. Vokietijoj yra daug didesnis nuošimtis žmonių darbų ir vargą kėnciančių, negu Belgijoj. O Rusija — milžinas! pažiurėk ten dedasi ir ant kiek ten žmonės yra pakile, bet viešpatystė didelė. Paimkim Šveicariją, kuri susideda iš trijų milijonų gyventojų ir pažiurėkim, ar jie ne gerai gyvena, nors ten ir yra trijų tautų žmonės? Taipgi ir lietuviai, kurių priskaitome į penkis milijonus, pridėdant du milijonus latvių, kurie yra mums artimiausi, pasidaro tauta iš septynių milijonų ir su derlingais laukais, ežerais, del žuvininkystės, taipgi upėmis del panaudojimo spēkos visokioms dirbtuvėms gali gyventi ir plėtotis po neprigulminga nuo kitų tautų respublika.

Po prakalbų M. Vokietaitis pranešė, jog 4 gruodžio čion yra

rengiama "tag day" ir meldė lietuvių, kad jos prisidėtų ir patarnautų šiam užnamumui. — Toliau jis, kaip S. L. A. organizatorius, ragino prisirašyti prie S. L. A. organizacijos, nurodydamas jos tikslą ir siekius. Dar pirma to mažukės mergaitės deklamavo deklamaciją ir A. Pilveliutė padainavo da solo, ir tada žmoneliai pradėjo aplėsti svetainę.

Buvęs ant prakalbų.

PHILADELPHIA, PA.

14 d. lapkričio (nedėlioj) Richmondo dalyj mūsų miesto, Lietuvių Svetainėj, atsibuvo didelis koncertas. Pirmą-kart pasirodė tarpe mūsų kaip muzikas mūsų gerbiamas kompozitorius — Stasys Šimkus. Šalyj jo, koncerte dalyvavo ir vietiniai mūsų artistai, — panelės Marė, Laura ir Zofija Karužiutės ir smuikininkas — J. Jurėukonis. Štai ištais programos:

1. Scherzo (Chopin), pianas — Laura Karužiutė.
2. (a) Aria iš op. "Birutė" (M. Petrauskas), (b) Barkarole (S. Šimkus), (c) Miškas Užia (P. Ciurlionis), Sopranas — Marė Karužiutė.
3. Sonata C (S. Šimkus), pianas — autorius.
4. (a) "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka" (M. Petrauskas), (b) "Oi varge, varge" (S. Šimkus), sopranas — Zofija Karužiutė.
5. Sonata No. 9 (Mozart), smuika — J. Jurėukonis ir pianas — L. Karužiutė.
6. (a) Allegro iš 3 symfonijos (Beethoven), (b) Overtura "Rosamunda" (Schubert), pianas — S. Šimkus ir L. Karužiutė.
7. Prakalba apie Dainą ir Muziką — S. Šimkus.

Kaip matyt — programos buvo nors neilgas, bet įvairus ir gerai sutvarkytas. Išpildymas irgi buvo neblogas, ypač Stasio Šimkaus sonata ir duetas iš 3 symfonijos Beethoveno. Užtauti publika, kurios, nežiurint nemalonaus oro — lietaus, — susirinko suvirš 800 žmonių, — sutiko artistus su gausiu delnų plojimu.

Koncerte pirmą-kart pasirodė prieš publiką mūsų nauja dainininkė — sopranas, — Zofija Karužiutė, kuri, nors savo balso išlavime — dar tik mėgėja, — sulyginamai gerai interpretavo paskirtą jai numerį. Virš programos — E. Marsickiutė, A. Arbašauskiutei pianu palydint, išpildė ant mandolinos vieną numerį.

Koncertui pasibaigus, gerb. Stasys Šimkus turėjo prakalbą apie Dainą ir Muziką, kurioj atkreipė klausytojų domą į mūsų liaudies motyvų tyrumą bei gražumą. Baigiant prakalbą, p. Šimkus paraginavo publiką prie suorganizavimo Philadelphijoj muzikališkai-dramatiškos draugijos. Suvirš šimtas ypatų išreiškė norą sudaryti draugiją, taigi, publikai iš svetainės prasišalinus, susispietęs būrelis atlikė ant vietos savo pirmąjį organizatyvų susirinkimą. Draugiją užvadinta — "Daina". Į valdybą pateko sekanti: pirmininkas — R. Karuža, vice-pirmininkas — A. Čepukaitis, pirmasai raštininkas — J. Kaulinskas, antrasai raštininkas — panelė Adomavičiutė, išdžininkas — Juozapas Maslauskas.

"Dainos" darbas jau prasidėjo. Atlaikyta jau keletą susirinkimų, suorganizuota chorą, o dabar organizuojama dramatišką skyrių ir orkestrą. P. Šimkus, muzikalis draugijos vedėjas, ketina smarkiai varyt "Dainos" darbą: žadama praktikuoti kone kas vakarą. Žmonių upas visoj apielinkėj pasikėlė: visi begalo užintriguoti "Dainos" veikimu. Įstoja vis daugiau narių, taip kad nedėlioj, 21 d. lapkričio "Daina" turėjo jau 160 narių. Tikimasi sutraukti į "Dainos" prieglobstį visą Philadelphijos lietuvių jaunimą, —

ar bent geriausį jojo elementą. Šalyj "Dainos" prasidėjo pas mus ir kitas, begalo įdomus bei svarbus bruzdėjimas. Gerb. Stasio Šimkaus iniciatyva ir Lietuvių Svetainės Bendrovės paraginimu, — suorganizuota vaikų draugija — "Vyturys". Atlaikyta jau du susirinkimu ir "Vyturin" įstojo 40 narių. Apart dainavimo, žaislų, teatrališkų perstatymų etc., vyturiečius vėliau žadama mokint lietuvių kalbos ir istorijos. Taigi — Philadelphijos lietuviai, matytis, įžengė į naują savo gyvenimo erą. Reikia tikėtis iš tokio krutėjimo daug mūsų visuomenėi labo!

Philadelphietis.

Lietuvos žinios.

(Nuo mūsų bendradarbio iš Prusų Lietuvos)

Bendros pastabos.

Esate skaitė įvairiuose amerikiečių lietuvių laikraščiuose ką yra padaręs p. Vanagaitis su "Saltinio" Redakcija. Tas — neteisėybė. P. Vanagaitis nekuomet nėra buvęs karės cenzorium ir niekad nėra turėjęs tokios galybės, kaip buvo aprašyta. Aš tik stebiuosi, kaip amerikiečiai gali tuo tikėti. Skaitydamos amerikiečių lietuvių laikraščius gauni apskritą įspūdį, kad jie "blufus" gaudo ir lengvai į juos įsitraukia. Aš noriu pakalbėti apie begalinius Reuterio telegramų agentūros melderius, kuriuos taip sąžiningai, įtikimai kartuoja amerikiečių lietuvių laikraščiai. Pirmiausiai keletas žodžių apie "Jokimo karalystę." Aš esu skaitęs "V. L." piktus žodžius apie tai, kad vokiečiai Jokimą tai lietuviams, tai lenkams siūlo. Vokiečių valdžia apie tokius tolimus dalykus nieko nemano. Kas bus su Lietuva ir Lenkija vargu bau gali kas šiandien pasakyti, nes karė dar nemažėdama tęsiasi tolyn. Galima abiem kraštams labai daug arba ir visai nieko nesulaukti — dėstis kaip virs karės dalykai. Nereikia tik iliuzijų. Aš esu su jomis šiek tiek apsarėtas. Nežiurint to negalima nuleisti rankų. To kiek aš galiu numanyti niekur nėra nei daroma, — nei Amerikoje, nei Rusų nei Prusų Lietuvoje.

Mes Prusų lietuviai labai dažnai susirenkame, bet ne ginčams, o pozitiviam darbu. P. Jonas Jonila taipjau yra čia. Mes dažnai su juo susieiname. Yra geros vilties, kad jam bus pavesta rūpintis lietuvių belaisvių dvasios reikalais. Neuzilgo jis gali aplankyti Kauną, Pilviškį ir tt. Kąs mes čia jau veikiame ir ką veiksimė — tai neuzilgo pasirodys. Tuomet ir įvairūs laikraščiai paims visai kitokį toną, kaip dabartės. Aš pasmerkiu tik "Kataliko" N 228. Amerikos lietuviai germanofobai, dažnai elgiasi stačiai komiškai. Aš noriu čia pastebėti kad Rusijos lietuviai tuo žvilgsniu yra daug kitokie, nors jie yra nemažesni patriotai.

Kas girdėti Vilniuje.

Jau nuo kurio laiko susižinojome su Vilniumi. Šitose dienose šičia buvo p. Šiaulys. Jis tarp kitoko papasakojo štai ką:

Kaip Kaunas netikėtai greitai puolė, tai Vilniuje visiems buvo aišku, kad ir j ten tuoj jau ateis Vokiečiai. Vienok dar ligi to išėjo gera valanda. Paskutiniąsias 6 savaites Vilnius buvo beveik visai atkirstas ir pastaromis 2 savaitėmis nustojo ėję maisto daiktai. Naktį rusai pasitraukė iš Vilniaus ir susprogdino įvairius tiltus, tunelius ir t. t., bet taip nenkai, — netvarkingai, kad visa tai galima buvo tuojau pataisyti. Iš vienos miesto dalies ėjo rusai lauk, o

kitos jėgo vokiečiai. Miesto...
ventojai, ypačiai žydai, patiko...
diečius labai džiaugsmingai...

kai nori Vilniaus miesto buda,
kaipo Lietuvos sostinės, aptem-
dinti. Vilniuje vienas lenkų lai-
kraštis jau išėjo. Lietuviai...

šis: 1) į senuosius, kurie
nuo liuterizmo neatsitoline,
bet tik jo tikiybę bei ide-
alę pusę labiau pabrėžia ir...

sakytos priima. Ir Prie-
kuliškių parapijose maž-ne
didesnioji dalis lietuviškų
ukininkų laikosi prie Surin-
kimų.

Iš šito viso jau mažumą
galima suprasti, kokią svar-
bią rolę lošė ir lošia tikiybi-
nis gyvenimas Prūsų Lietu-
voje. Bet apvertinti surin-
kimminkų rolę tautiniam lie-
tuvių gyvenimui galės tei-
singai negut tik busimosios
kartos. Kai kurie tirinėto-
jai (Tetzner'is, Gaigalaitis
ir kt.) mano, kad lietuvių
tautai surinkimminkai labai
daug patarnavę tuo, kad sa-
vo maldomis ir giesmėmis
saugojo ir palaikė prigim-
tą lietuvių kalbą. Esą, jei
ne surinkimminkai su savo
dažniais suėjimais, giesmė-
mis ir pamokslais, tai ši-
dien lietuvių kalba Prūsuo-
se daug siauriau skambėtų.
Ir šitai gali būti teisybė. Tik
čia reikėtų neužmiršti ir ki-
tos pusės. Prie savų lietu-
vių papročių, rubų, dainų,
žaislų ir kt. išnykimo Pru-
sų Lietuvoje daugiausia pri-
sidėjo surinkimminkai, nes
vienas iš jų jėgo laiko pagoni-
škais, kitus nuodėmingais
dalykais, lygiai kaip naujųjų
laikų teatrus ir kt. Štai ką
pasakoja apie tai Dr. Gai-
galaitis:

redalai. Viskas margai aus-
ta buvo, tapo atmesta, o se-
nieji lietuviški rubai buvo
juk veik visiškai margi. Vie-
toje marginių turėjo juodus
ir pilkus rubus dėvėti. Sur-
rinkimminkai ypačiai pikti-
nosi raudonais aprėdalais;
nes kadangi Pons Jėzus sa-
vo raudonąjį kraują už grie-
kininkus praliejęs buvo, to-
del tie, kurie per jį išgany-
tais pastoti geizdavo, saugo-
josi raudonus rubus ant sa-
vo kuno dėvėti. Išnyko ypač
Tilžės krašte dėviamosės
pamuštinės... išnyko ir šans-
lepeliai, išnyko ir platieji iš-
rašytieji galvos kaspiniai.
Mergaitės paliovė vainikus
dėvėjusios ir tam prieš gal-
vas juodomis arba baltomis
skepetomis apsidengdavo...

Taip dalykams esant aiš-
ku, kad jeigu senieji surin-
kimminkai savo suėjimais,
pamokslais ir giesmė-
mis palaikė lietuvių kal-
bą, tai šių dienų su-
rinkimminkai, neapkęzdami
viso, kas sava senoviška
ir aplamai visokių "svie-
tiškų suėjimų", tiek pat pri-
sidėdavo prie lietuvių tautos
judėjimo trukdymo. Juk ši-
dien ne tik paprastiesiems žmo-
nėms, bet dar ir kai kuriems
laikraščių redaktoriams
lietuvių dainos ir va-
karai su vaidinimais yra ne-
kas daugiau, kaip "velnio
išmislas". Ir tik be reikalo
kai kurie Prūsų lietuvių pa-
triotai taip pasipiktino, ku-
met 1913 m. "Konservaty-
vų Draugystės Laiško" re-
daktorius p. Triušys ne tik
atsisakė apskelbti lietuvių
rengiamą vakarą (Klaipėdo-
je), bet dar ir pabarė, kam
su tokiais prašymais prie jo
kreipiąsi. Tai ne lietuvių
neapykantos, bet religinio
ortodoksizmo vaisiai.

Lietuvių pavojus iš su-
rinkimminkų pusės darosi
tuo didesnis, kad šiandien
senieji surinkimminkų vadovai
jau baigia mirti, o jų vietą
užima kukaitiškiečiai ir kt.,
kurie lietuvių kalbą vartoja tik
ten (ir tai šale vokiečių)
kur dar yra vokiečiai nesu-
prantantys žmonių, o šiaip
gieda ir kalba vokiškai. Tuo
budu dabar surinkimai vis
ir vis labiau turės virsti vo-
kiškumo židiniais. Tai rodo
ir statistika. Apskritiškai
kur lietuvių smarkiausiai
nyksta, Kukaičio pasekėjų
yra daugiausia.

Bet kokius nuopelnus su-
rinkimminkai lietuvių kal-
bai būtų nepadarę, šiandien
aišku viena: liuterizmas ap-
lamai, o surinkimminkai
ypačiai daugiausia prisidėjo
prie palaikymo lietuviuose
tos vergiškos dvasios, kuri
amžių amžiais buvo jiems
skiepijama, prie vergiško
nusilenkimo prieš įvairius
autoritetus, prie užsidary-
mo vien savo širdyje ir at-
sidavimo vien Dievo valiai
nei "žemas" nei "augštas",
arba likimui. Tikriausiai
bet tik toks, koks gali būti,
Prūsų lietuvių plačių minių
jeigu atkreipsime akį į visas
dvasios išreiškėjas, man ro-
dos, yra ilgametinis jų at-
šitai žinodami mes nesiste-
stovas, visuomenės veikėjas
bėsimas, kad Prūsų lietuvių
ir kunigas Dr. Gaigalaitis.
Šie paties Dr. G. žodžiai ga-
me progos pamatyti tokių
susipratimo laipsnis nėra
liuti, apsirėškimū, kurių musų
"Dabar yra, sunkūs česai krašte, Didž. Lietuvoj, nebu-
liuti, apsirėškimū, kurių musų
vo ir buti negali.

riuje jie papratę Dievopi ar-
tintis, per dabarnykščius
šulės davodus, ale ir iš gas-
padoriškų priežasčių pama-
žu lyg atstatoma, senieji pa-
pročiai nyksta. Ką prieš tai
galima daryti? O jie iš šir-
dies mielai prie senovės pa-
silikti meilytų. Čia reikia
kreiptis prie dangiškojo
Viespaties (mano pabr. R.),
kurs valdo žmonių gimines
ir jas savo keliais vedžioja,
kurs ir lietuvininkus iš jų pa-
čių sunų yra prikėlęs mac-
nius vyrus ir, juos savo dva-
sia mostydams, yra jiems
kardą savo žodžio į rankas
davęs, kad per 150 metų
kaip kokie Siono vierni sar-
gai tvirtai yra ant murų
stovėję ir prieš neprietelius
narsiai kovoję. Augščiausias
ročytų musų senąją gi-
minę ir toliau šituose trud-
nuose česuose iškovoti vyer-
nybėje ir meilėje prie jo
šventojo žodžio bei krikščio-
niškoje viežlybystėje (mano
pabr. R.).

Tai yra tikras, logiškai ir
psichologiškai pamatuotas,
liuterizmo išpažintojas ir
platintojas. Tokios yra ir
Prūsų lietuvių minios. Ne
pasitikėjimas savo įjėgomis,
ne pasiryžimas gyventi
savo gyvenimu ir drąsiai ko-
voti prieš visus savo norų ir
idealų trukdytojus, bet ken-
tėjimas ir tylėjimas, viltis
(bei tvirtas tikėjimo) ir re-
zignacija — štai šių dienų
Prūsų lietuvių (minių) budo
svarbiausios ypatybės.

Šiuo nesakau, kad nebutų
išimčių. Bet arčiau prisir-
žiūrėję mes matome, kad
net tokie žmonės kaip Vydunas
nuo literizmo įtekmės
negali pasiliuosuoti, ir man
daugiau kaip aišku, jog Vy-
dunas lietuviams galėjo už-
gimti ir užaugti ne kitur
kaip Prūsų Lietuvoje bei liu-
terizmo įtekmėje. Net Gai-
galaičio religinė rezignacija
apsireiškia Vyduno "likimo
kilmės" filozofijoje.

Prie viso šito turime at-
siminti, kad liuterizmas į
Prūsų lietuvius veikė ne tik
kaipo tikiybinis veiksnys sa-
vaime, bet ir kaip viešpa-
taujančios tautos tikiyba. Ir
Prūsų lietuvių kaimynų bei
Pr. Lietuvoj apsigyvenusių
svetimtaučių tikiybos vieno-
dumas — tai vienas svar-
biausiųjų asimiliacijos veiks-
nių. O šiam veiksniumi greičiau
ir lengviau pasiduoti
galėjo tik lietuvių, kaip
silpnesni ir bestovj ant žem-
mesnio civilizacijos laipsnio.

Metų žvilgsnį atgal mes
pamatysime, kad Prūsų lie-
tuvių ištautėjimas yra tik
labai daugelio ekonominių,
socialių ir kultūrinių veiks-
nių visais ir kad jų ši-
autoritetus, prie užsidary-
mo vien savo širdyje ir at-
sidavimo vien Dievo valiai
nei "žemas" nei "augštas",
arba likimui. Tikriausiai
bet tik toks, koks gali būti,
Prūsų lietuvių plačių minių
jeigu atkreipsime akį į visas
dvasios išreiškėjas, man ro-
dos, yra ilgametinis jų at-
šitai žinodami mes nesiste-
stovas, visuomenės veikėjas
bėsimas, kad Prūsų lietuvių
ir kunigas Dr. Gaigalaitis.
Šie paties Dr. G. žodžiai ga-
me progos pamatyti tokių
susipratimo laipsnis nėra
liuti, apsirėškimū, kurių musų
"Dabar yra, sunkūs česai krašte, Didž. Lietuvoj, nebu-
liuti, apsirėškimū, kurių musų
vo ir buti negali.

A. Rimka.

DELKO PRUSŲ LIETUVIAI
"SUVOKIETĖJĘ".

(Taša).

Toliau Tetzner'is aprašo
patį maldininkų susirinki-
mą, kurin jis buvo įleistas.
Giesmės, maldos ir pamo-
kslai buvo lietuvių ir vokie-
čių kalbomis, nes ir vokie-
čiai ir lietuviai visuomet
drauge broliškai atgailas
daro. Kukaitis esąs puikus
kalbėtojas, o jo balso stipru-
mas geriau tiktų Ryme Šv.
Petro bazilikoje, kaip ukini-
ninko troboje. Savo pamo-
ksle jis smarkiai užsiuolė
ant "krikščionių iš vardo",
ant "tikiybos mokytojų, ku-
rie tikėjimo moko kaipo
amato", kalbėjo prieš mo-
kytus kunigus, kurie savo
pašaukimą ne nuo Dievo
gavo, bet iš savo tėvų, kurie
atreipė domą tik į gerą
pelną. Šie kunigai šaukia
bažnyčioj žmones prie atsi-
vertimo, o patys nėra atsi-
vertė. "Tėvo pinigų moky-
muisi praleisti ir dailiai su
visokiomis priemonėmis prie
tam tikro darbo (Am) siekti
— tai nėra dirva, iš kur
tikras kunigas išeitų. Jie
taipgi negali laisvai Dievo
žodžio skelbti, turi pirma iš
knygų mokyti arba žmo-
nėms skaityti, nes Dievo žo-
dis yra jiems svetimas. Ir
ką jie padaro? Kaip aš
mačiau, daugelis žmonių ei-
na į bažnyčią, dievobaimin-
gai gieda ir klauso pamo-
kslo. Bet išėję iš bažnyčios
eina krautuvėn ir perka vi-
sokių daiktų visai savaitėi.
Jie neklauso Viešpaties žo-
džio, kuris visur pasirodo
ir visur šaukia, bet randa
užkimštas ausis. Arba vėl
mes turime mokyti, didelių
profesorių, kurie atmeta žo-
džius: tikras Dievas gimęs
iš amžinybės tėvo ir tikras
žmogus, gimęs iš mergelės
Marijos. Kaip džiaugtis tu-
ri velnias, kad su savo na-
gais galės juos draskyti
drauge su scial-demokra-
tais ir girtuokliais..."

"Toliau, didžiū šaukian-
čio pranašo (Busspredi-
gers) balsu gailėtis už nuodė-
mes nuolat kartoja žodžius,
kuriais Damasko Saulius
buvo šaukiamas. Balsas emė
gergždėti. Varsos buvo
tamsios, aiškinimai nors
dažnai netikri, bet aplamai
veikė labai."

Žinoma, tai jau ne liute-
rizmas, bet sektantizmas.
Ir nors ne visi Prūsų lietu-
viai priklauso surinkimmink-
kams, o iš surinkimminkų ne
visi Kukaičio pasekėjai, bet
jie išsiplatinę gana plačiai.
Dr. Gaigalaitis savo studi-
joj (Evangeliški susirinki-
mai Lietuvoje) visus surin-
kimminkus dalina į tris ru-

Kiek Prūsų lietuvių su-
rinkimminkų yra, sunku ir
stačiai negalima pasakyti.
Dr. Gaigalaitis paduoda tokį
skaičių (1901 m.).

Table with 4 columns: Vysk. vardai, Gyv. išv., liet., sur.
Rows: Klaipėdos, Šilokarčiamos, Tilžės, Pakalnės, Labgavos, Ragainės, Pilkalnio, Stalupėnų

Patsai Dr. Gaigalaitis dar
pabrėžia, kad tame jo su-
skaityme paminėta tik už-
augusieji surinkimminkai, o
pridėjus jų vaikus, lietuvi-
kose apskrityse būtų 16
nuoši. surinkimminkų, gi
skaitant vien lietuvius,
"butų mažne pusė surin-
kimų prieteliais" (64). Ap-
lamai gi Dr. G—ui ro-
dosi, kad surinkimminkų
skaičius pamažu men-
kyn eina, "ypač tuose kra-
štuose, kur lietuvių nystė
nysta, o vokiškumas tarpsta.
Vėl kituose kraštuose, kaip
Kr tingiškiuose, yra surin-
kimo priėmėjai pasidauginę.
Veik kožnas ukininks ten

Dr. J. Šaulio kelionė į Prusus
šelpimo reikalais.

p. Šaulys ir vienas lenkas,
kaipo atstovai nuo "Vilniaus ir
Kauno miestų komiteto" su vo-
kiečių valdžios ir von Hinden-
burgo leidimu buvo atvažia-
vę Vokietijon. Berlyne jie norėjo
sueiti į sąryšį su Rockefellerio
Komitetu, bet to ten jau nebuvo.
Tečiau jie yra kreipęsis į kitus
komitetus ir, reikia tikėti, ne-
veltai. Su jais buvo drauge
—ras Gaigalaitis. Vidaus da-
lykų ministerija leido jiems
gautis maisto dalykus Lietu-
vai iš neutralių valstybių. P.
Šaulys ir kt. susidarė ir su pri-
gulimū neutralių šalių konsu-
lais. Po to abudu buvo Pozna-
nės mieste, kame gavo prizadą
duoti kas mėnuo 50,000 markų
nukentėjusiems šelpiti. Tas ko-
mitetas turi dabartės leidimą
vežti į užimtasias dalis druskos,
arbatos, silkių, cukraus, drabu-
žių — taipgi už tas 50,000 mar-
kių bus prekėmis pristatyta.
Priešais įvairių laikraščių žinias,
patirta, kad yra pasilikusių savo
vietose daug gyventojų, pir-
miausiai, žinoma, neturtingųjų,
kuriems tuojau reikia pašalpos.
Nuo p. Dovydaičio ir Janulaičio
išgirdome apie daugelį lenkų
užsiuolimų ant lietuvių. Len-

Piliečių komitetas.
Prieš patį išbėgimą, rusų val-
džia dar patvirtino įstatus, len-
kų sumanyto — miesto komite-
to šitas komitetas turi labai
didelės tiesas šelpimo klausime.
Į tokiam atsitikime, jei kuri
sąsąs kariaujanti pusė paliautų
maldžius, tas komitetas turi
tiesas pildyti valdžios funkcijas.
Jis yra ir vokiečių valdžios pri-
kaltintas ir su juo ji nemažiau
vieno karto į savaitę laiko ben-
dros posėdžius. Jo veikimas uži-
ta Vilniaus ir Kauno gub. Po
jų derybų, tas komitetas yra
susidaręs iš 24 narių, iš kurių
12 lenkų, 5 lietuviai, žydų ir gu-
b. 3. Likusysis 1 yra lietuvių,
o 12 žydų drauge išrinktas,
o 1 yra lenkas — demokratas.
Taipgi ir tarp 12 lenkų yra pa-
kaltinųjų dauguma, taip kad len-
kų endekų partija yra mažumo-
je ir negali vykinti savo panpo-
litiškųjų siekinių. Lietuviai
gerai atjaučia tokį neteisingą
vietų padalinimą, bet nėra kas
daryti, nes lenkai turėjo leidimą
ir gerai, kad jų visai iš komite-
to neišstumė. Iš viso ko maty-
ti, kad lietuviai tenai turės dau-
giau svarumo, kaip tik visi su-
sivienys. Išgiol priguli į tą
komitetą: J. Vileišis, Šaulys,
Kymantas ir t. taigi beveik vie-
či pažangieji, klerikalai tuo tar-
pu ten nepriklauso. Šitie su
tautininkais ir s.-d. (Autor. pa-
brėžta) sudaro "nukentėjusių
del karo šelpimo draugiją", į
kurią "L. Z." žmonės nepriguli.
Bet yra viltis, kad greitai ir čia
įvyks vienybė. Tuomet galima
tikėtis susivienys ir amerikie-
čiai lietuviai ir per vokiečių
valdžią galės kreiptis į Vilniaus
susivienijimą, nes pagalba rei-
kalinga. Vilniuje yra palikę
"Lit. žinių", "Lit. Ukinko",
"Vilties" ir "Vienybės" redakci-
jos su mažomis išimtimis. Iš
jų patį patį p.p. Basanavi-
čius, Janulaitis, Biržiška, Ky-
mantas, Jonas ir Ant. Vileišiai,
Kafrys, Smetona, Stasinskis iš
Kauno ir t.t. Išbėgę yra: Yčas,
inžinierius Vileišis ir t.t. Yra
pasilikusios dalys beveik visų
lietuvių įstaigų. Oficialiai jos
yra išbėgusios.

Šis amerikiečių komitetas
prieš patį išbėgimą, rusų val-
džia dar patvirtino įstatus, len-
kų sumanyto — miesto komite-
to šitas komitetas turi labai
didelės tiesas šelpimo klausime.
Į tokiam atsitikime, jei kuri
sąsąs kariaujanti pusė paliautų
maldžius, tas komitetas turi
tiesas pildyti valdžios funkcijas.
Jis yra ir vokiečių valdžios pri-
kaltintas ir su juo ji nemažiau
vieno karto į savaitę laiko ben-
dros posėdžius. Jo veikimas uži-
ta Vilniaus ir Kauno gub. Po
jų derybų, tas komitetas yra
susidaręs iš 24 narių, iš kurių
12 lenkų, 5 lietuviai, žydų ir gu-
b. 3. Likusysis 1 yra lietuvių,
o 12 žydų drauge išrinktas,
o 1 yra lenkas — demokratas.
Taipgi ir tarp 12 lenkų yra pa-
kaltinųjų dauguma, taip kad len-
kų endekų partija yra mažumo-
je ir negali vykinti savo panpo-
litiškųjų siekinių. Lietuviai
gerai atjaučia tokį neteisingą
vietų padalinimą, bet nėra kas
daryti, nes lenkai turėjo leidimą
ir gerai, kad jų visai iš komite-
to neišstumė. Iš viso ko maty-
ti, kad lietuviai tenai turės dau-
giau svarumo, kaip tik visi su-
sivienys. Išgiol priguli į tą
komitetą: J. Vileišis, Šaulys,
Kymantas ir t. taigi beveik vie-
či pažangieji, klerikalai tuo tar-
pu ten nepriklauso. Šitie su
tautininkais ir s.-d. (Autor. pa-
brėžta) sudaro "nukentėjusių
del karo šelpimo draugiją", į
kurią "L. Z." žmonės nepriguli.
Bet yra viltis, kad greitai ir čia
įvyks vienybė. Tuomet galima
tikėtis susivienys ir amerikie-
čiai lietuviai ir per vokiečių
valdžią galės kreiptis į Vilniaus
susivienijimą, nes pagalba rei-
kalinga. Vilniuje yra palikę
"Lit. žinių", "Lit. Ukinko",
"Vilties" ir "Vienybės" redakci-
jos su mažomis išimtimis. Iš
jų patį patį p.p. Basanavi-
čius, Janulaitis, Biržiška, Ky-
mantas, Jonas ir Ant. Vileišiai,
Kafrys, Smetona, Stasinskis iš
Kauno ir t.t. Išbėgę yra: Yčas,
inžinierius Vileišis ir t.t. Yra
pasilikusios dalys beveik visų
lietuvių įstaigų. Oficialiai jos
yra išbėgusios.

Šis amerikiečių komitetas
prieš patį išbėgimą, rusų val-
džia dar patvirtino įstatus, len-
kų sumanyto — miesto komite-
to šitas komitetas turi labai
didelės tiesas šelpimo klausime.
Į tokiam atsitikime, jei kuri
sąsąs kariaujanti pusė paliautų
maldžius, tas komitetas turi
tiesas pildyti valdžios funkcijas.
Jis yra ir vokiečių valdžios pri-
kaltintas ir su juo ji nemažiau
vieno karto į savaitę laiko ben-
dros posėdžius. Jo veikimas uži-
ta Vilniaus ir Kauno gub. Po
jų derybų, tas komitetas yra
susidaręs iš 24 narių, iš kurių
12 lenkų, 5 lietuviai, žydų ir gu-
b. 3. Likusysis 1 yra lietuvių,
o 12 žydų drauge išrinktas,
o 1 yra lenkas — demokratas.
Taipgi ir tarp 12 lenkų yra pa-
kaltinųjų dauguma, taip kad len-
kų endekų partija yra mažumo-
je ir negali vykinti savo panpo-
litiškųjų siekinių. Lietuviai
gerai atjaučia tokį neteisingą
vietų padalinimą, bet nėra kas
daryti, nes lenkai turėjo leidimą
ir gerai, kad jų visai iš komite-
to neišstumė. Iš viso ko maty-
ti, kad lietuviai tenai turės dau-
giau svarumo, kaip tik visi su-
sivienys. Išgiol priguli į tą
komitetą: J. Vileišis, Šaulys,
Kymantas ir t. taigi beveik vie-
či pažangieji, klerikalai tuo tar-
pu ten nepriklauso. Šitie su
tautininkais ir s.-d. (Autor. pa-
brėžta) sudaro "nukentėjusių
del karo šelpimo draugiją", į
kurią "L. Z." žmonės nepriguli.
Bet yra viltis, kad greitai ir čia
įvyks vienybė. Tuomet galima
tikėtis susivienys ir amerikie-
čiai lietuviai ir per vokiečių
valdžią galės kreiptis į Vilniaus
susivienijimą, nes pagalba rei-
kalinga. Vilniuje yra palikę
"Lit. žinių", "Lit. Ukinko",
"Vilties" ir "Vienybės" redakci-
jos su mažomis išimtimis. Iš
jų patį patį p.p. Basanavi-
čius, Janulaitis, Biržiška, Ky-
mantas, Jonas ir Ant. Vileišiai,
Kafrys, Smetona, Stasinskis iš
Kauno ir t.t. Išbėgę yra: Yčas,
inžinierius Vileišis ir t.t. Yra
pasilikusios dalys beveik visų
lietuvių įstaigų. Oficialiai jos
yra išbėgusios.

Šis amerikiečių komitetas
prieš patį išbėgimą, rusų val-
džia dar patvirtino įstatus, len-
kų sumanyto — miesto komite-
to šitas komitetas turi labai
didelės tiesas šelpimo klausime.
Į tokiam atsitikime, jei kuri
sąsąs kariaujanti pusė paliautų
maldžius, tas komitetas turi
tiesas pildyti valdžios funkcijas.
Jis yra ir vokiečių valdžios pri-
kaltintas ir su juo ji nemažiau
vieno karto į savaitę laiko ben-
dros posėdžius. Jo veikimas uži-
ta Vilniaus ir Kauno gub. Po
jų derybų, tas komitetas yra
susidaręs iš 24 narių, iš kurių
12 lenkų, 5 lietuviai, žydų ir gu-
b. 3. Likusysis 1 yra lietuvių,
o 12 žydų drauge išrinktas,
o 1 yra lenkas — demokratas.
Taipgi ir tarp 12 lenkų yra pa-
kaltinųjų dauguma, taip kad len-
kų endekų partija yra mažumo-
je ir negali vykinti savo panpo-
litiškųjų siekinių. Lietuviai
gerai atjaučia tokį neteisingą
vietų padalinimą, bet nėra kas
daryti, nes lenkai turėjo leidimą
ir gerai, kad jų visai iš komite-
to neišstumė. Iš viso ko maty-
ti, kad lietuviai tenai turės dau-
giau svarumo, kaip tik visi su-
sivienys. Išgiol priguli į tą
komitetą: J. Vileišis, Šaulys,
Kymantas ir t. taigi beveik vie-
či pažangieji, klerikalai tuo tar-
pu ten nepriklauso. Šitie su
tautininkais ir s.-d. (Autor. pa-
brėžta) sudaro "nukentėjusių
del karo šelpimo draugiją", į
kurią "L. Z." žmonės nepriguli.
Bet yra viltis, kad greitai ir čia
įvyks vienybė. Tuomet galima
tikėtis susivienys ir amerikie-
čiai lietuviai ir per vokiečių
valdžią galės kreiptis į Vilniaus
susivienijimą, nes pagalba rei-
kalinga. Vilniuje yra palikę
"Lit. žinių", "Lit. Ukinko",
"Vilties" ir "Vienybės" redakci-
jos su mažomis išimtimis. Iš
jų patį patį p.p. Basanavi-
čius, Janulaitis, Biržiška, Ky-
mantas, Jonas ir Ant. Vileišiai,
Kafrys, Smetona, Stasinskis iš
Kauno ir t.t. Išbėgę yra: Yčas,
inžinierius Vileišis ir t.t. Yra
pasilikusios dalys beveik visų
lietuvių įstaigų. Oficialiai jos
yra išbėgusios.

Šis amerikiečių komitetas
prieš patį išbėgimą, rusų val-
džia dar patvirtino įstatus, len-
kų sumanyto — miesto komite-
to šitas komitetas turi labai
didelės tiesas šelpimo klausime.
Į tokiam atsitikime, jei kuri
sąsąs kariaujanti pusė paliautų
maldžius, tas komitetas turi
tiesas pildyti valdžios funkcijas.
Jis yra ir vokiečių valdžios pri-
kaltintas ir su juo ji nemažiau
vieno karto į savaitę laiko ben-
dros posėdžius. Jo veikimas uži-
ta Vilniaus ir Kauno gub. Po
jų derybų, tas komitetas yra
susidaręs iš 24 narių, iš kurių
12 lenkų, 5 lietuviai, žydų ir gu-
b. 3. Likusysis 1 yra lietuvių,
o 12 žydų drauge išrinktas,
o 1 yra lenkas — demokratas.
Taipgi ir tarp 12 lenkų yra pa-
kaltinųjų dauguma, taip kad len-
kų endekų partija yra mažumo-
je ir negali vykinti savo panpo-
litiškųjų siekinių. Lietuviai
gerai atjaučia tokį neteisingą
vietų padalinimą, bet nėra kas
daryti, nes lenkai turėjo leidimą
ir gerai, kad jų visai iš komite-
to neišstumė. Iš viso ko maty-
ti, kad lietuviai tenai turės dau-
giau svarumo, kaip tik visi su-
sivienys. Išgiol priguli į tą
komitetą: J. Vileišis, Šaulys,
Kymantas ir t. taigi beveik vie-
či pažangieji, klerikalai tuo tar-
pu ten nepriklauso. Šitie su
tautininkais ir s.-d. (Autor. pa-
brėžta) sudaro "nukentėjusių
del karo šelpimo draugiją", į
kurią "L. Z." žmonės nepriguli.
Bet yra viltis, kad greitai ir čia
įvyks vienybė. Tuomet galima
tikėtis susivienys ir amerikie-
čiai lietuviai ir per vokiečių
valdžią galės kreiptis į Vilniaus
susivienijimą, nes pagalba rei-
kalinga. Vilniuje yra palikę
"Lit. žinių", "Lit. Ukinko",
"Vilties" ir "Vienybės" redakci-
jos su mažomis išimtimis. Iš
jų patį patį p.p. Basanavi-
čius, Janulaitis, Biržiška, Ky-
mantas, Jonas ir Ant. Vileišiai,
Kafrys, Smetona, Stasinskis iš
Kauno ir t.t. Išbėgę yra: Yčas,
inžinierius Vileišis ir t.t. Yra
pasilikusios dalys beveik visų
lietuvių įstaigų. Oficialiai jos
yra išbėgusios.

Šis amerikiečių komitetas
prieš patį išbėgimą, rusų val-
džia dar patvirtino įstatus, len-
kų sumanyto — miesto komite-
to šitas komitetas turi labai
didelės tiesas šelpimo klausime.
Į tokiam atsitikime, jei kuri
sąsąs kariaujanti pusė paliautų
maldžius, tas komitetas turi
tiesas pildyti valdžios funkcijas.
Jis yra ir vokiečių valdžios pri-
kaltintas ir su juo ji nemažiau
vieno karto į savaitę laiko ben-
dros posėdžius. Jo veikimas uži-
ta Vilniaus ir Kauno gub. Po
jų derybų, tas komitetas yra
susidaręs iš 24 narių, iš kurių
12 lenkų, 5 lietuviai, žydų ir gu-
b. 3. Likusysis 1 yra lietuvių,
o 12 žydų drauge išrinktas,
o 1 yra lenkas — demokratas.
Taipgi ir tarp 12 lenkų yra pa-
kaltinųjų dauguma, taip kad len-
kų endekų partija yra mažumo-
je ir negali vykinti savo panpo-
litiškųjų siekinių. Lietuviai
gerai atjaučia tokį neteisingą
vietų padalinimą, bet nėra kas
daryti, nes lenkai turėjo leidimą
ir gerai, kad jų visai iš komite-
to neišstumė. Iš viso ko maty-
ti, kad lietuviai tenai turės dau-
giau svarumo, kaip tik visi su-
sivienys. Išgiol priguli į tą
komitetą: J. Vileišis, Šaulys,
Kymantas ir t. taigi beveik vie-
či pažangieji, klerikalai tuo tar-
pu ten nepriklauso. Šitie su
tautininkais ir s.-d. (Autor. pa-
brėžta) sudaro "nukentėjusių
del karo šelpimo draugiją", į
kurią "L. Z." žmonės nepriguli.
Bet yra viltis, kad greitai ir čia
įvyks vienybė. Tuomet galima
tikėtis susivienys ir amerikie-
čiai lietuviai ir per vokiečių
valdžią galės kreiptis į Vilniaus
susivienijimą, nes pagalba rei-
kalinga. Vilniuje yra palikę
"Lit. žinių", "Lit. Ukinko",
"Vilties" ir "Vienybės" redakci-
jos su mažomis išimtimis. Iš
jų patį patį p.p. Basanavi-
čius, Janulaitis, Biržiška, Ky-
mantas, Jonas ir Ant. Vileišiai,
Kafrys, Smetona, Stasinskis iš
Kauno ir t.t. Išbėgę yra: Yčas,
inžinierius Vileišis ir t.t. Yra
pasilikusios dalys beveik visų
lietuvių įstaigų. Oficialiai jos
yra išbėgusios.

Šis amerikiečių komitetas
prieš patį išbėgimą, rusų val-
džia dar patvirtino įstatus, len-
kų sumanyto — miesto komite-
to šitas komitetas turi labai
didelės tiesas šelpimo klausime.
Į tokiam atsitikime, jei kuri
sąsąs kariaujanti pusė paliautų
maldžius, tas komitetas turi
tiesas pildyti valdžios funkcijas.
Jis yra ir vokiečių valdžios pri-
kaltintas ir su juo ji nemažiau
vieno karto į savaitę laiko ben-
dros posėdžius. Jo veikimas uži-
ta Vilniaus ir Kauno gub. Po
jų derybų, tas komitetas yra
susidaręs iš 24 narių, iš kurių
12 lenkų, 5 lietuviai, žydų ir gu-
b. 3. Likusysis 1 yra lietuvių,
o 12 žydų drauge išrinktas,
o 1 yra lenkas — demokratas.
Taipgi ir tarp 12 lenkų yra pa-
kaltinųjų dauguma, taip kad len-
kų endekų partija yra mažumo-
je ir negali vykinti savo panpo-
litiškųjų siekinių. Lietuviai
gerai atjaučia tokį neteisingą
vietų padalinimą, bet nėra kas
daryti, nes lenkai turėjo leidimą
ir gerai, kad jų visai iš komite-
to neišstumė. Iš viso ko maty-
ti, kad lietuviai tenai turės dau-
giau svarumo, kaip tik visi su-
sivienys. Išgiol priguli į tą
komitetą: J. Vileišis, Šaulys,
Kymantas ir t. taigi beveik vie-
či pažangieji, klerikalai tuo tar-
pu ten nepriklauso. Šitie su
tautininkais ir s.-d. (Autor. pa-
brėžta) sudaro "nukentėjusių
del karo šelpimo draugiją", į
kurią "L. Z." žmonės nepriguli.
Bet yra viltis, kad greitai ir čia
įvyks vienybė. Tuomet galima
tikėtis susivienys ir amerikie-
čiai lietuviai ir per vokiečių
valdžią galės kreiptis į Vilniaus
susivienijimą, nes pagalba rei-
kalinga. Vilniuje yra palikę
"Lit. žinių", "Lit. Ukinko",
"Vilties" ir "Vienybės" redakci-
jos su mažomis išimtimis. Iš
jų patį patį p.p. Basanavi-
čius, Janulaitis, Biržiška, Ky-
mantas, Jonas ir Ant. Vileišiai,
Kafrys, Smetona, Stasinskis iš
Kauno ir t.t. Išbėgę yra: Yčas,
inžinierius Vileišis ir t.t. Yra
pasilikusios dalys beveik visų
lietuvių įstaigų. Oficialiai jos
yra išbėgusios.

Šis amerikiečių komitetas
prieš patį išbėgimą, rusų val-
džia dar patvirtino įstatus, len-
kų sumanyto — miesto komite-
to šitas komitetas turi labai
didelės tiesas šelpimo klausime.
Į tokiam atsitikime, jei kuri
sąsąs kariaujanti pusė paliautų
maldžius, tas komitetas turi
tiesas pildyti valdžios funkcijas.
Jis yra ir vokiečių valdžios pri-
kaltintas ir su juo ji nemažiau
vieno karto į savaitę laiko ben-
dros posėdžius. Jo veikimas uži-
ta Vilniaus ir Kauno gub. Po
jų derybų, tas komitetas yra
susidaręs iš 24 narių, iš kurių
12 lenkų, 5 lietuviai, žydų ir gu-
b. 3. Likusysis 1 yra lietuvių,
o 12 žydų drauge išrinktas,
o 1 yra lenkas — demokratas.
Taipgi ir tarp 12 lenkų yra pa-
kaltinųjų dauguma, taip kad len-
kų endekų partija yra mažumo-
je ir negali vykinti savo panpo-
litiškųjų siekinių. Lietuviai
gerai atjaučia tokį neteisingą
vietų padalinimą, bet nėra kas
daryti, nes lenkai turėjo leidimą
ir gerai, kad jų visai iš komite-
to neišstumė. Iš viso ko maty-
ti, kad lietuviai tenai turės dau-
giau svarumo, kaip tik visi su-
sivienys. Išgiol priguli į tą
komitetą: J. Vileišis, Šaulys,
Kymantas ir t. taigi beveik vie-
či pažangieji, klerikalai tuo tar-
pu ten nepriklauso. Šitie su
tautininkais ir s.-d. (Autor. pa-
brėžta) sudaro "nukentėjusių
del karo šelpimo draugiją", į
kurią "L. Z." žmonės nepriguli.
Bet yra viltis, kad greitai ir čia
įvyks vienybė. Tuomet galima
tikėtis susivienys ir amerikie-
čiai lietuviai ir per vokiečių
valdžią galės kreiptis į Vilniaus
susivienijimą, nes pagalba rei-
kalinga. Vilniuje yra palikę
"Lit. žinių", "Lit. Ukinko",
"Vilties" ir "Vienybės" redakci-
jos su mažomis išimtimis. Iš
jų patį patį p.p. Basanavi-
čius, Janulaitis, Biržiška, Ky-
mantas, Jonas ir Ant. Vileišiai,
Kafrys, Smetona, Stasinskis iš
Kauno ir t.t. Išbėgę yra: Yčas,
inžinierius Vileišis ir t.t. Yra
pasilikusios dalys beveik visų
lietuvių įstaigų. Oficialiai jos
yra išbėgusios.

Šis amerikiečių komitetas
prieš patį išbėgimą, rusų val-
džia dar patvirtino įstatus, len-
kų sumanyto — miesto komite-
to šitas komitetas turi labai
didelės tiesas šelpimo klausime.
Į tokiam atsitikime, jei kuri
sąsąs kariaujanti pusė paliautų
maldžius, tas komitetas turi
tiesas pildyti valdžios funkcijas.
Jis yra ir vokiečių valdžios pri-
kaltintas ir su juo ji nemažiau
vieno karto į savaitę laiko ben-
dros posėdžius. Jo veikimas uži-
ta Vilniaus ir Kauno gub. Po
jų derybų, tas komitetas yra
susidaręs iš 24 narių, iš kurių
12 lenkų, 5 lietuviai, žydų ir gu-
b. 3. Likusysis 1 yra lietuvių,
o 12 žydų drauge išrinktas,
o 1 yra lenkas — demokratas.
Taipgi ir tarp 12 lenkų yra pa-
kaltinųjų dauguma, taip kad len-
kų endekų partija yra mažumo-
je ir negali vykinti savo panpo-
litiškųjų siekinių. Lietuviai
gerai atjaučia tokį neteisingą
vietų padalinimą, bet nėra kas
daryti, nes lenkai turėjo leidimą
ir

"Ateitis"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Ketvergas, Gruodžio (Dec.) 2 d. 1915 m.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi būti su autoriaus parašu ir antraštu. Rankraščius Redakcija taisyti ir trumpina sulig savo nuožiuos. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, eilės ir p.) naikinami ir autoriams negražinami.

"SUVEDŽIOJIMAI" IR "UZURPACIJA".

"Darbininkas" Nr. 29 vadina "svarbiu istorišku dokumentu" mūsų pastabą (Nr. 51), kad pp. Yčo, Gabrio ir... ("Darbininkas" žino, kas dar prie to priguli) "gudriai prirengtas naujas neva "tėvynės balsas" niekeno nesuveidžiojo." "D-kas" taipgi šako, kad jeigu "Ateičiai" "brangi teisybė, tai ta savo žodį "uzurpacija" ji turės atsiimti", nesa, girdi, "tautos taryba" niekeno svetimų teisių "neuzurpavo".

Ką-gi daryti. Jeigu jau taip "Darbininkui" rupi teisybė, tai noroms nenoroms reikia apie tuos "svarbius istoriškus dokumentus" kiek plateliau pakalbėti. Pirmiausia — ar taip vadinama "Tautos Taryba" neuzurpavo svetimų teisių? Šitą dalyką geriausia žino "Darbininkas", kurio redaktorius yra tos "tarybos" sekretorius. Jisai žino, kad Chicagos seimas, kuris tai "tarybai" pamatus uždėjo, nebuvo visuomenės seimas, o vien katalikų klerikalų — dešiniojo sparno. Jeigu to seimo veikėjams, jų tarybai ir "Darbininkui" taip rupi teisybė ir bendras darbas tėvynės labui, tai jie, pasiėmę iniciatyvą ir sudarę to bendrojo darbo ir tarybos funkcijų projektą, — turėjo kreiptis į visus sroves ir savo projektą paduoti apsvaistyti. Ką gi jie padarė? Patįs vieni susirinkę padarė ne projektą, bet pamatines taisykles ir kviečia kitus prisidėti. Negana to. Nusprendę, kad taryba gali susidėti tik iš "legališkų" organizacijų atstovų, pakvietimus rinkti atstovus laikinojon tarybon organizatoriai siunčia ne organizacijų valdyboms, bet laikraščių redakcijoms (žiur. "T. T." protokolą iš 9—10, XI. 1915). Steigiamajin gi "tarybos" suvažiavimam pakvietimų jau niekam kitam nesiučiant, kaip tik sau. Susirinkę (vasario 10—11 d. 1915) galutinai viską nustato ir tik po to, kaip užsitikrina sau dviejų trečdalių balsų didžiumą, pakviečia kitų srovių organizacijas prisidėti, patįs gi jau vadinasi "Tautos Taryba", tuo tarpu kaip buvo ir pasiliko dar tik katalikų klerikalų taryba.

Šitai mes ir vadiname uzurpacija. Nes pasisavinta ne tik visai nepriklausas Tautos Tarybos vardas, bet dar ir visą laiką veikta taip, kad kitos srovės neturėtų progos į pamatus nustatymą jokios įtekmės turėti. Tuo tikslu buvo šaukta Chicagos seimas ir visai ignoruota New Yorko seimas. Tuo

tikslu pirmieji pakvietimai, priklausą, sulig pačių išdirbto pleno, organiacijų valdyboms, pasiūsti laikraščių redakcijoms. Tuo tikslu pirmajin suvažiavimam kviesta vien savi žmonės. Ir pasakytume, kad tai yra ne tik uzurpacija, bet ir nesvarus politikavimas, — kuo met paskui visiems stengiamasi įkalbėti, buk norima vienybės.

Bet kaip ten nebutų, "Darbininkas" turi žinoti, kad tų pamatų, ant kurių dabar t. v. tautos taryba stovi, nei vidurinė srovė, nei socialistai priimti negali, kadangi jie arba neturi tokių organizacijų, kurios sulig tų "pamatų" tarybon galėtų įeiti arba negali jų į politiką traukti. Taipgi "D." turi žinoti ir žino, kad jeigu katalikų klerikalų veikėjai ištikrųjų nori bendrai su kitomis srovėmis dirbti, tai tuos savo "pamatus" ir be naujo "seimo" lengvai gali pritaikinti prie naujai susidariusių aplinkybių.

"SVARBUS ISTORIŠKAS DOKUMENTAS".

Del to "svarbaus istoriško dokumento" tai mes "Darbininkui" paaiškinsime tik tai "į ausį" ir tai tik delto, kad jisai mūsų pavidinimą noru suvedžioti paskaitė dideliu prasižengimu.

Mes nesakome, kad tiems žmonėms, kurie tą "tėvynės balsą" surengė, Lietuvos reikalai visiškai nerupėtų. Bet jie Lietuvos reikalus supranta visiškai kitaip, negu kiti, turi dar savo specialius išrokavimus ir tuos savo asmeninius, luominius ir partinius tikslus nori atsiekti su kitaip manančių žmonių pagalba, iš savo pusės jokių nusileidimų jiems nedarydami. "Darbininkas" žino, kad toji "konferencija" ir tasai "tėvynės balsas" buvo prirengtas, ir kad čia Amerikoje išanksto buvo rengiama dirva ir stengiasi "vidurinėje srovėje" padaryti "konferencijai" ir "tautos tarybai" reikalinga įtekmė. Bet jeigu visa tai buvo daroma be ypatingų partinių tikslų ir nepriklauso prie suvedžiotimų srities, tai "Darbininkas" žino, jog mums buvo įkalbinėjama ir užtikrinėjama, buk "Vien. Lietuon." ir "Amer. Lietuvos" redaktoriai tam "tėvynės" ir "tautos tarybos" "balsui" tikrai ir visiškai pritarią, be jokių išsuderėjimų. Čia tai ištikrųjų gali būti "svarbus istoriškas dokumentas", nors tiktai vienas ir tai gal but menkesnės vertės iš tų "dokumentų", kuriuos dabar tveria "didesės politikos" darytojai ne tik Amerikoje, bet ir Vilniuje, Petrograde ir kt. "Darbininkas", regis, apie tai žino gana gerai. O jeigu nežino, tai mes jam, "į ausį" pasakysime dar — štai ką:

"PLENAI" IR "ŽYGIAI".

1. Pirmutinis ir svarbiausias Europos ir Amerikos lietuvių kunigijos ir kleri-

kalų tikslas — kad po karės Lietuvoje lietuvių kunigija bažnytinėje erarchijoje užimtų ne lenkų įnamių, kaip lig šiol, bet pilnų šeimyninų vietą, o visuomenėje — kad niekas neatsitiktų be bažnytinės erarchijos (kunigijos) sankcijos (sutikimo).

2. Šitiems savo tikslams Europos ir Amerikos lietuvių kunigija bei klerikalai randa talkininkų tuose tautininkuose, kurie persiėmę ypač lenkų neapykanta, taipgi tokios rusies veikėjo, kaip pp. Yčas ir Gabrys.

3. Vieni kitų tikruosius tikslus, apskritai imant, jie mato, bet į tai žiuri per pirštus ir veikia bendrai prieš "bendrąjį priešą": lenkus, kurie yra konkurentais abejiems (vieniems bažnytinėje erarchijoje, kitiems biznyje), ir pažangiuosius lietuvius, kurie stovėdami už pilną demokratizmą visame visuomenės gyvenime taipgi yra nemalonūs ir "dvasiškiems", ir "svietiškiems" aristokratams.

4. Tose savo pastangose (prieš lenkų bažnytinę ir pasaulinę aristokratiją) lietuvių katalikų klerikalai ir jų draugai iš vidurinės ir stambesnės buržuazijos tarpo jieško ir randa sau talkininkų rusų ir vokiečių prideramuose (dabar viešpatuojančiuose) sluogsnuose; dabar, karės metu, šioje srityje ypač daug veikiama abiejose pusėse ir visokiais budais stengiamasi tose tautose sudaryti sau prielanki nuomonę.

5. Visas šitas darbas varoma sulig tam tikro pleno ir visomis pusėmis, kad visur būtų viskas prirengta. Kad lietuvių kunigija Lietuvos bažnyčioje būtų padėjimo viešpačiai — reikia tam tikrą įtekmę padaryti į augštesnius katalikų bažnyčios viešpačius, kurie dėja, didžiumoje yra Italijoje ir Francijoje. Tą darbą pasekmingai varo p. Gabrio "biuras", ypač kuomet, rusų valdžiai padedant, Ryman pateko kun. Prapuolenis. Freiburgo ir kitų Europos "katalikiškų" universitetų lietuvių studentai (kunigai) čia yra geri pagelbininkai. Rusijoje veikė ir veikia visa eilė tų žmonių, apie kuriuos kalbėjome straipsnyje "Pavojingas kelias" ("At." Nr. 60). Bet kiti svarbūs šios srovės veikėjai liko Vilniuje ir stengiasi taipgi sau reikalingą nuomonę sudaryti vokiečiuose. Straipsnis laikr. Germania apie lietuvių "katalikų kentėjimus" yra tik vienas to "veikimo" pavyzdys, ir mums yra jau žinoma daug didesnių ir įdomesnių "žygių", deja, apie kuriuos tuo tarpu mes neturime teisės viešai plačiau pranešti.

6. Tų visų "žygių" pasisekimas negali nepriklausyti nuo to, kiek prie jų prisidės iš plačiųjų minių kaip Lietuvoje, taip Amerikoje. Ir dabar ypač svarbu Amerika. Todėl čia siunčiama atstovas po atstovo nuo "bepartyviš-

ku" ir "katalikiškų" "visuomenių", todėl buvo dedamos visos pastangos, kad padaryti katalikų-klerikalų-tautininkų politišką bloką pirm, negu Ameriką pasieks demokratiškosios Lietuvos visuomenės atstovai arba bent tikresnės žinios — todėl apie "bloko", arba kaip kiti vadina "koalicijos" sąlygas kalbama tik bendromis, miglotomis frazėmis, išstatoma vien Lietuvos autonomijos principas be jokių paaiškinimų ir įkalbinėjama, buk "apie busimosios laisvos Lietuvos politiškos tvarkos formą — dar per anksti tartis" ("Darb." Nr. 29).

7. Visa šita akcija (veikimas) sąmoningai vedama tik keliolikos asmenų Europoje ir Amerikoje, o kiti visi dalyvautojai ir net kaiku rie iš prasikišusių veikėjų daro tai nesąmoningai arba net turėdami visai kitus ir dažnai net labai prakilnius tikslus (Lietuvos laisvę ir tt.).

KAIP MES Į TAI TURIME ŽIURĖTI?

Nežiurint visų šitų mums gerai žinomų tikslų ir plėnų, mes visgi randame galimu daiktu jieškoti ir surasti būdų ir kelių bendrami veikimui arba "koalicijai", kadangi ir katalikų klerikalams, ir tautininkams, ir demokratams liaudininkams, ir socialistams lygiai svarbu, kad lietuvių turėtų teisę patįs savo reikalus tvarkyti. Bet šitą bendrąjį tikslą turėdami ir eidami koalicijon mes negalime būti užsimerkę ir turime "juodu ant balto" parodyti, kame mes galime eiti išvien, o kame mūsų keliai gali skirtis. Plačiau apie tai mes pakalbėsime kitame "Ateities" Nr.

Iš laikraščių.

"Katalikų kentėjimai" vokiečių laikraštyje.

Mums prisiūsta iškarpa iš vokiečių dienraščio GERMANIA ("Germania") — neperdidelis dienraštis, bet įtekingas valdomuosiuose konservatyviškai-klerikalishkuose vokiečių visuomenės sluogsnuose), kame, pasirodo, jau rugp. 20 d. buvo išspausdinta gana ilgas straipsnis, vardu: Aus der Leidengeschichte der katholischer Litauer (iš lietuvių katalikų kentėjimo istorijos). Straipsnis be parašo, bet vienoj vietoj pabriežta autoriaus lyg ir mokytojaus profesija. Vienok iš viso straipsnio matyti, kad autoriui daug daugiau pažįstama ir rupi katalikų kunigų padėjimas ir bažnyčios reikalai, negu kas kita. Pati Redakcija prie straipsnio deda štai kokį prerašą:

"Dabartės, kuomet mūsų kariuomenės užimtoji Lietuva stovi priešakyje mūsų karinių-politinių interesų, mūsų skaitytojai, žinoma, įdomauja apie bažnyčios ir mokyklos padėjimą ten šį-tą patirti. Vienas asmuo gerai pažįstąs šalies reikalus, apie tai mums rašo.

Toliau eina aprašymas lietuvių katalikų padėjimo nuo 1831 m. ligi šių dienų. Ypatinga dėmesys atkreipta į katalikų klerikalų

veikimą ir jų įstaigas ("Saulė", "Žiburis"), o apie "svietiškuosius" dalykus arba pasaulinių žmonių įsteigtas kultūros įstaigas visai nieko neminama, tarytum jų nei nebutų. Užtat ne užmiršta paminėti apie atimtuošius vienuolynus bei vienuolių likimą, lygiai ir kunigų reikalus. Rašoma:

"Nors Rusai yra užėmę bažnyčias, vienuolijas ir dvarus ir lietuviai moka nemažesnius mokesnius, kaip rusai, tačiau lietuvių dvasiškija tegauņa elgėtišką užlaikymą: klebonas apie 500, o vikaras apie 50 rub. metams."

Visas straipsnis — tai apkalatinimo aktas prieš rusų valdžią už jos prasižengimus ypač prieš katalikų bažnyčią. Bet mums yra įdomiausia pabaiga, kur išreiškiama autoriaus politiškos pažvalgos. Štai jos:

"Katalikiškajai Lietuvai pirmiausiai reikia tikybos laisvės. Katalikybė Lietuvoje yra taip tvirtai atsistojusi ant kojų, kad nei rusų nagaika, nei masinimas gražia kariera, nei valdžios pinigais užlaikoma prieškatalikiškoji spauda negalėjo mus nuo mūsų tikybos atitolinti. Paskutiniuoju laiku katalikybė kenčia nuo lenkų pastangų mus sulenkinti. Kova už kalbą yra įėjusi net į bažnyčią, kas blogai veikia į minių religinį ir artimo meilės jausmą. Suvalkų gubernija yra lenkų užgyventa tiktai iš pietų pusės, žemių pusė — lietuviška. Kauno gub. veik visa yra grynai lietuvių. Žiemvakarinė puse Vilniaus gub. yra savo didumoje grynai lietuvių, pietrytinė dalis yra smarkiai sulenkinta arba gudų katalikų užgyventa, Vilniaus miestas veik visai yra sulenkėjęs (iš 200,000 gyventojų, tik 20,000 kalba lietuviškai).

To nežiurint lietuvių inteligentija Vilniaus neapleidžia ir kovoja už lietuvių kalbą bažnyčioje, kas yra priežastimi daugelio vaidų. Mano nuomone, lietuviai del tikybos interesų turi atsakyti nuo sulenkintųjų kraštų. Nemažonų matyti, kaip kyla vaidai del kovos už kalbą konsistorijose, dvasinėse seminarijose, bažnyčiose ir viešpatuoja katalikų spaudoje, iš ko rusai ir kiti katalikybes priešai labai džiaugiasi. Lenkų šovinizmui bus padaryta galas, jei visi lietuvių kraštai, išimant lenkiškai kalbančiuosius, būtų suvienyti vienon provincijon.

Nuo Revoliucijos metų Lietuvoje žymus judėjimas sutraukyti ryšius su lenkais ir susidėti su latviais. Lietuvių — latvių partija reikalauja bendros lietuvių — latvių autonomijos. Bet kad lietuviai su latviais vien truputį panašia kalba surišti, o daugiau neturi nieko bendra, tai šitas susivienijimas, mano nuomone, būtų nenaturalis. Priešakyje tos partijos, kuri nori susivienijimo su latviais, stovi laisvamaniai ir socialistai. Latvių dauguma protestantai (apie milijonas, ir tik apie 1/2 milijonų katalikų. Tarp latvių materializmas eina greitais žingsniais. Latviai yra turtingesni ir latvių liaudis savo masėje yra šviesesnė už lietuvius ir todėl latviškumas platinasi į pietus, lietuvių žemėje. Susivienijimas su latviais tik padėtų šitam procesui."

Toks tai tasai straipsnis "lietuvių katalikų kentėjimas".

Prieš pasilinksminimus.

TEVYNĖ Nr. 48 įdėjo įžanginį straipsnį, kur labai karštai protestuojama prieš rengiamus pasilinksminimus ir ypač šokius. ANTAI, GRAND RAPID'E IR KITOSE VIETOSE RENGTA NUKENTĖJUSIŲ NAUDAI VAKARAI SU ŠOKIAIS! DABAR BROOKLYNE VIENA DAILES DRAUGIJA NESENAI RENGĖ VAKARĄ SU ŠOKIAIS!

Nejau tai yra ženklų mūsų dvasinio nupuolimo? Nejau tai

lūdija, jog mes, pasilioję buti savo Tėvynės vaikais, grįžome ir kaipo žmonės į tų tamsybių gadyne, kuomet ties lavonais-pusnuogiai laukiniai žmonės šokdavo pakasynų šokius?

Nesinori tikėti, kad mes butume taip žemai nusileidę? Bet kągi reiškia tie faktai?...

Bet ar tikėti, kad mes jau dvasios degeneratai? Ar tikėti, kad mumsyse ir kibirkštėles žmoniškumo, inteligencijos nebepilko?...

Pabuskime! Žmoniškai apvertinkime savo darbus, prilyginkime juos prie žodžių ir paklauskime savęs:

— AR-GI NE NUODEME YRA LINKSMINTIES, KUOMET MIRSTA TĖVYNĖ IR MUSŲ BROLIAI?!

Taip užbaigtas tasai straipsnis. Mums jis atrodo daugiau negu keistas. Nejaugi to straipsnio autorius ir "Tėvynės" Redakcija mano, kad žmogus gali išstis metus per dienas ir naktis dejuoti ir verkėti? Jeigu tai būtų galima — ar būtų jau taip naudinga? Nejaugi surugęs nuliudimas ir istoriškas vaijojimas yra geriau už linksnumą?

Mes neesame nei šokių, tuo labiau gerimų garbintojai, bet nematome nei veidmainystės, nei degeneracijos pas tuos žmones, kurie padoriai prie progos pasilinksmina. Priešingai, butume mes veidmainiai, jeigu čia Amerikoje budami ir karės baisenybių visai nematydami ir nejausdami, dirbtinai, kaip kokie aktoriai nuolat verkštentume; ir pavirstume į degeneratus, jei per dienas surugę vaikščiotume ir niekuomet nesilinksmintume. Viskam yra ir turi būti tik saikas!

Apie Amerikos Lietuvių Tarybą.

TEVYNĖ Nr. 48 pritarinama Am. Liet. Tarybos idejai, prie pačių projektų ir rašo:

"Vien. Lietuvininkų" pataria organizuoti pagal draugijos reprezentuojančias srioves ir nurodo į SLRKA., R-K Federaciją, SLA., TMD. ir LSSA.

"Draugas" nesutinka su tuo. Jis pasiūlo dar atstovus nuo "Vyčių" ir nuo "Blaivininkų." Netrukus-gi pasiūlys nuo šv. Juozapo Drabininkų Draugijos, nuo kokios-nors kitos draugijos ir t. p., nežiurint to, kad gal didesnė dalis vadinamųjų blaivinininkų yra vyčių organizacijos nariais ir panašiai. Šituo budu negalima prieiti prie to, kad atsiekus nors kiek teisingos reprezentacijos taryboje. Pagal "Draugą," sriovės yra neapčiuopiamas dalykas. Bet tuo labiau neapčiuopiamas dalykas yra draugijos: vienos draugijos nariai priklauso prie kelių draugijų, pav. SLA. nariai yra TMD. ar LSS. nariais, SLRKA. nariai yra R-K. Federacijos nariais ir tt.

"Ateitis" paduoda bene geriausį sumanymą, kurį ir Spaudos Draugijos valdyba jau svarstė. Tai yra — sudaryti Amerikos Lietuvių Tarybą iš mūsų periodinės spaudos centrų: Lietuvių Spaudos Draugijos, Lietuvių Rymo-Katalikų Spaudos Draugijos ir Lietuvių Spaudos Sandaros. Tuose centruose susispietę ištikrųjų pagal srioves pasiskirstę mūsų laikraščiai. Laikraščiai-gi, kaip žinome, ne tik atstovauja srioves, bet ir veda jas.

Pagalčiau, gal būtų paranku Taryba sudaryti iš esančiųjų Fondu, nes jie aiškiausiai veikia pagal srioves.

Tokiu budu perorganizuotoji Tautos Taryba būtų prienamam ir pageidaujamam centru. Jos dabartiniai nariai parodys tikrąją tėvynės meilę ir norą bendrai veikti, jei bandys jieškoti kelių susipratimui ir sudarymui šio tokio bendro "sugyvenimo budo."

KELEIVIS Nr. 47 abėjoja apie pasisekimą tarybos suda-

rytos pagal laikraščius. Jis j musų sumanymą taip atsiliepia:

"Ta butų tik iniciatyva; o kurgi sankcija? Kitaip sakant, tokie spaudos draugijų atstovai darytų nutarimus, bet kas tuos nutarimus patvirtintų? Pagalios, kas juos pildytų, kas kuny- ty juos gyvenimam? Laikraščius skaitytojai? Bet kas juos gali prie to priversti? Gal but jie visi tiems nutarimams nepri- tars, kokius taryba gali padary- ti. Ką tuomet taryba darytų? Ji ne žmonių rinkta, neturėtų jokios teisės net reikalauti, kad žmonės jos klausytų. Negana to, laikraščius skaitytojai jeigu ir darytų kokią nors sriovę, tai jie nėra da organizuotas kunas, tarp jų nėra jokio ryšio. Kaip tad jie galėtų nutarti, ar pada- rytas tarybos nutarimas jiems remtinas, ar ne? Tai taip su laikraščius skaitytojais. O kaip butų su tais, kurie laikraščius visai neskaity? Kaip prieiti prie tų?"

Pagalios klerikalai niekačos nesutiks dalyvauti tokioj tary- boj, ar kaip ten ją pavadintume, kur nebus jų didžiumos. Keme- šio laikraštis jau iškalno sako, kad į tokią tarybą atstovai turi but renkami nuo organizacijų. Taip nutaręs jų (klerikalų) Chicagos seimas ir to nutarimo lauzyt jie negalį. Renkant gi nuo organizacijų, socialistai turėtų tik vieną balsą (Sajun- ga), o Susivienijimas su TMD. išrinktų gal po tautininką, tuo tarpu klerikalai turėtų atstovus nuo "vyčių," "blaivininkų," SLRKA. ir katalikų federacijos. Šitaip susidariusi taryba galėtų but naudinga tik klerikalams. Ji butų neva visų sriovių nuomo- nių reiškėja, o tuo tarpu socia- listai ir tautininkai balso tenai neturėtų.

Šitokioj taryboj socialistai dalyvaut nenorės. Kitokioj gi nenorės klerikalai. Todėl kalbė- ti apie vienybę nėra kas."

Mums rodos, kad "Keleivis" per daug tamsiai į dalykus žiuri. Pirmiausia delto, kad taryba jei ir susitvertų, tai jos rolė niekuomet negali lygintis rolei nei pildomųjų, nei veikiamųjų valdžios ar valdymo organų. Tarybos nutarimai vien agitaty- vę ir tik patariamąją vertybę tu- ri, o niekuomet neįsakomoja, to- del ir jokių ypatingų įgaliavimų nei kieno nors sankcijų jai nereikia. Tuo tarpu tokios tary- bos veikimo įtekmė, ypač jei- gu butų gyvai susirišusi su įvai- rių sriovių spauda, — būtų mil- žiniška. Ir fondų taryba minių sąmonimo reikalui niekuomet negalėtų atstoti tarybos, suside- dančios iš spaudos atstovų.

Naujas laikraštis.

Santaika — toks vardas nau- jai išėjusio laikraščio Cleveland, Ohio. Tai busias vietinis lai- kraštis, vedamas "katalikiškoje tautiškoje dvasioje", kuris "band- ysis skaitytojų širdynsa skiepy- ti meilę, dorą, brolišką sutikimą, filantropiją ir harmonišką su- gyvenimą kaip šeimynose taip ir draugijose".

SAVAITĖS APŽVALGA.

Taikos judėjimas.

Vieton "karės bėgio" šią sa- vaitę pakalbėsime apie taikos ju- dėjimą, kadangi karės laukuose nieko svarbesnio neatsitiko, tuo tarpu apie taiką dabar labai daug rašoma ir kalbama.

Be abėjonės, šiandien kalbėti apie taiką reikia didelės drąsos, nes padėjimas karės laukuose visai nėra toksai, kad taika leng- vai duotusi įvykinti. Vokiečiai, paviršium žiurint, yra padė- jimo viešpačiai. Rusijoj užėmę turtingiausius žemės plotus ligi pat Rygai, Dvinskui, Smurgai- nių ir toliau į pietus, vakaruo- se turi užėmę Belgiją ir žymią dalį Francijos, Balkanuose apė- mę beveik visą Serbiją ir turi tiesų susinėsimą su Konstan- tinopoliu. Bet vokiečiai paly-

dėjo visas savo kolonijas; tal- kininkai apsupę iš visų pusių ir kontroliuoja visas pasaulio ju- ras; Rusija ir Anglija rengia naujus milijonus kareivių ir turi jau galybes amunicijos; talki- ninkų pajiegos žmonėmis ir pinigais kelis kartus didesnės ir delto, jeigu jau karė turi tęs- tis ligi pajiegų išsekimo, talki- ninkai vis tik gali ilgiau tesėti.

Visą šitą drauge paėmus su- sidaro aplinkybės, kurios tam tikrose sąlygose turi užtikrinti ir užtikrina talkininkams galu- tiną laimėjimą. Bet talkininkai yra talkininkais tik prieš vokie- čius, tuo tarpu savo tarpe jie irgi yra konkurentai. Tuo tarpu jie suvienyti bendrojo, už kiekvieną atskirai paimtą ga- lingesnio prieš, bet savo tarpe už "įtekmę" taipgi kovoja: rusai su japonais Korejėje, Mandžu- rijoj ir kt.; rusai su angliais Per- sijoj, Turkijoj (Dardanelai-Kon- stantinopolis!) ir kt.; angliai su francuzais Afrikos kolonijose ir kt. Ir visa šitai jau sudaro naujas aplinkybes, kurios vokie- čių padėjimą labai sustiprina.

Europoje dabar yra trys tau- tos ir trys valstybės, kurios Euro- pos politiką gali nusverti ir kurios savo tarpe veda nuolatinę kovą — tai Rusija, Vokietija ir Anglija — arba: rusai, vokiečiai ir angliai. Kiekvieni iš jų turi savo ypatingus interesus, prie- šingus kitų dviejų interesams. Šiandien vokiečių interesai susi- kirto su rusų ir anglų interesais, bet rytoj gali buti visai priešingai: rusai su vokiečiais gali sto- ti prieš anglus, arba anglai su vokiečiais prieš rusus. Ir nei viena iš tų trijų valstybių negali norėti visiško kitos valstybės subankrutijimo, kadangi nėra tikra, jog trečioji įsigalėjusi nebus pavojinga pačiai. Ir da- bar — nežiurint į tai, kad Rusija su Anglija eina prieš Vokietiją, — Anglija negali norėti visiško Vokietijos sutrėmimo, kadangi iš to sutrėmimo išeitų per daug galinga Rusija, kuri paskui ga- lėtų buti pavojinga pačiai Ang- lijai.

Šitai turėdami omenyje mes gal suprasime, delko ir Londone, ir Berlyne pradeda vis garsiau kalbėti apie taiką. Rusija da- bar yra tokiam padėjime, kad taikos sąlygų diktuoti negali, tuo tarpu Vokietija irgi pilna pergaltėja nėra ir buti negali. Reiškia, Anglijai gal buti geriausia proga išderėti tokias taikos sąlygas, kurios antsyk ilgam laikui padarytų "nepavo- jingomis" ir Vokietiją, ir Rusiją. Delto, gali buti, ir Londono Post prabilo, kad talkininkams jau laikas atėjo taikos sąlygas st- tyti.

Pasaulio, ir ypač Amerikos, pacifistų ("amžinos" taikos šalininkų) veikimas visą judėji- mą tik pagreitina, nors savo ke- liu jį ir supainioja. Paveizdan, tokio Ford'o sumanymas — sių- sti Europon visą laiką "įžymių asmenų", kad jie "per Kalėdas" iš tranšėjų paimtų kareivius — gali buti priskaityta prie tuščių svajonių. Vienok už tų pavir- šutinių blizgučių slepiasi ir šis tas rimtesnio — tai visuomenė- je skiepijama taikos idėja. Gir- dime taipgi, kad vokiečių von Buelow ir arcivysk. Hartman kokias tai tarybas veda su po- piežium ir net (netiesioginiu bu- du) su kaikiurių talkininkų at- stovais. Vėl kalbama apie at- skirą taiką su Austrija.

Šiaip ar taip, bet turime pri- pažinti, kad be ugnies dumų nebuna. Ir dabartinės laikraščiu kalbos apie taiką didžiumoje nors gal ir visai niekuo nepa- matuos, bet vis tik jos rodo, kad taika visiems parupo.

A. Bartaševičius.

Laiškai iš Paryžiaus.

I.

Naujienu tai niekada čia ne- stinga, nors rašytumei ir rašy-

tumei ir tai galo neprirašytum. Tokis miestas, tiek žmonų... ro- dos, butų kokis skruzdynas — taip ir knibžda per dienas ir nak- ti pilnos gatvės pėsčių ir va- žiuotų, raitų ir gulščiu... O kiek dar kitokių gėrybių, tai tik ir rojuje neturės tiek linksmybių davatkėlės, kiek čia turi Pary- žiaus gyventojai. Bet, tegu... pereisime prie kit ko.

Aš, kaip tokis vyras, pasisiu- linau, ir man gerbiamas drau- gas A. Rimka neatsakė gabalą "Atėities" spausdinti savo nau- jienas iš francuzų žemės, su ku- riomis (naujienom) mieli draugai skaitytojai galė gerėtis. O aš nepatingėsiu rašyti, nors nuo darbo ir gerai rankos pavar- gę... bet ką padarysi, nevisiems ponais buti...

II.

Tokie tie meteliai... derlius, matyt, visai prastas. Francuzai netik kad perstojo džiaugtis nu- eisija į Berliną nukirsti galvą "Gijom", kaip kad jie vadina Vokietijos karalių Vilių II, bet ir paliuosuoti savo užimtų pa- vietų ir Belgiją. Taip gi Vokie- tija nepastipio badu ir nepritru- ko kariškų įrankių, nors dar ir neperstoja rėkia, kad vokiečiai visai išrinko varinius puodus nuo gyventojų daryti kulkas, ir tuojau jų pritruksią.

Jeigu žmogus butumei be gal- vos, tai butų ištikro ko stebėtis iš tų šaltų vertelgystės melagys- čių. Bet kas turi galvą, tai ma- to visą, kur tiesa ir kur melas. Ir dabar, paskutiniame laike emė ir pritruko varinių pinigų Pary- žiuje. Galvok šiaip ar kitaip, kitas niekas neišaina, kaip tik tokie dalykai: Mat kaip visur, taip ir ant žemės, yra tokių kar- štų tėvynės "patriotai", kuriems niekas kitas daugiau nerupi, kaip tik kišenės reikalai. Jie tai tą matydami, kad sąjungiečiams visai nebesiseka, ir vokiečiai progai pasitaikius gali atsigab- enti į Paryžių, pradėjo slėpti varinius pinigus, kad tada juos dvigubai brangiau parduoti taip baisiam priešui, apie kurį dabar tie patis "patriotai" skelbia ne- butus daiktus.

Tą pamatė ir valdžia, ir jau atsirado pranešimas ("Journal des Debats", No. 311 — 1915), kad policija pradėjo tardymą, iš ko matyti nekuriems praisis tru- putį paprakaituoti. Su tuomi tuojau ir variniai pinigai pradė- jo daugintis.

Gaila! vertelgoms "patriotiš- kas" biznis taip ir nenusidavė.

III.

Pasakyti ką tikro — negali- ma, bet galima jausti, kad inte- ligitija pradeda užjausti san- taikai, ir pažangesniuose dien- raščiuose galima atrasti skyrius kalbančius apie santaiką. Tik, žinoma, ne taip, kaip kad norė- tų jie patįs; o suverčia kalnus ant Vokietijos, kad buk ši tik pavargus ir pradeda vesti agita- cija už santaiką po nepriklauso- mas valstybes, ir kaip kur net važinėja jos atstovai. Kad ir taip, vis gi liaudis pratinama prie santaikos, ir kiekvienam jau ji yra pageidaujama. O ir kam nenusibodo tie begaliniai tvanai kraujo, ir kam iš to koki nauda, nebent tik kokiems gat- vių vertelgoms... Tie norėtų kad vis ir visada butų karės...

IV.

Jeigu kam vedas blogai, tai tas jieško priešasčių, kas tą blo- gumą gamina. Francuzijos val- džia ir ji turbut taip sugalvojo: nes pirm karės jos kareiviai tik tegaudavo mokesčio pinigais 150 santimų į mėnesį, ir taip-pat prastai (be inteligentiškumo) aprašyti budavo... Tik valgydavo baltą duoną, ir gaudavo taip va- dinamą raudoną vyną (je) taipgi ir lašinių nesigailėdavo... ir vis tuom budavo užganėdinti. Bet dabar, kada prisėjo peštis su vokiečiais, tai pasirodė, kad kareiviai visai prasti. Tokiu bu- du, paskutiniame laike tapo alga

Sis-tas prie koloni- zacijos klausimo.

I.

Pastaruju laiku minėtas dausimas išsistumė priekyn visų kitų, gal svarbesnių, klausimų. Dabar greičiau sutiksi straipsnelį apie ukės (farmas) Colorado, Wiscon- sin, Michigan ir kitose vals- tijose, negu straipsnį apie kulturinius reikalus. Tarpe žmonių ir-gi daug kalbama, daug galvojama apie ukės.

Ir suprantamas dalykas, kodėl lietuvių tarpe taip daug kalbama apie farmas. Mes, žmonės, kilę iš žemdir- bių šalies, buvome žemdir- biais ir su tuo užsiėmimu susigyvenome, žemdirbystė paliko musų kasdieninę svaj- onę, mes joje išganymą ma- tom ir laimę. Jūs paklaus- kite senai atvykusio lietuviu Amerikon, kur jis mato lai- mingesnį gyvenimą mieste ar ant ukės, jis visuomet pasakys, kad ant ukio butų geriau gyventi, bet šiekios- tokios priežastis vis užlaiko mieste. Tarpe tokių priežas- čių galima paminėti kadit- tas: 1) moteris nenori ant ukės eiti, nes jai mieste iš- rodo geriau gyventi; 2) vis nepakanka pinigų nusipir- kti ukį, o pirkti su didele sko- la arba mažą ukį, sulig žmo- nių apskaitymo, neapsimo- ka; 3) su mažais pinigais jam prieinamiau mieste nu- sipirkti namą su lotu, kurį gali bedirbdamas fabrike iš- simokėti.

Tai šios priežastis, o gal ir kitos k. antai, kad nepasise- kęs ukininkavimas Lietuvo- je atgrąsino, kad fabrike be- dirbant rupesnių mažiau, nes anot žmonių, ukininkas turi vėliausia gulti, anks- čiausia kelti, daug rupintis, kad pardavus ukio produk- tus ir tt. Bet nežiurint į tai vistiek kiekvienam daug smagiau jaučiasi laukuose ant farmų.

Čia prie atgrąsinančių priežasčių reikia dar vieną paminėti. Jos svarbumas mus verčia ją išskirti iš tar- po kitų ir atskirai apkalbė- ti.

Šitaja priežastia skaitau netikusias vietas ukiui, ku- rias aprenka, musų broliai, agentai. Jie neatsižvelgia į žemės kokybę, klimato tin- kamumą žemdirbystei ir jo sveikumą žmonėms ir t.t., o jieško naujokinių po miškus, Amerikos užkampiuose. Že- mė, didžiumoje, neperkoma, o pradžia ukininkavimo be- galo sunki. Nusipirkus žmo- geliui akerį už 17 ar 18 dolo- rių kokių nors bruzgny, rei- kia žemę dirvai prirengti ir tuos bruzgynus išravinėti, nusisausinti ir pradėti plėši- nius plėšti. Tai begalo sun- ki pradžia, kuri apseina ko-

kia 5 — 8 kartų brangiau tos sumos, kurią užmokėjo už akerį. Tokiu budu jau iš- dirbimas akerio gali apseiti apie 50 dolerių.

Tai-gi pradėję žmonės su mažais pinigais dažniausia negali ištesėti tokių ukių iš- laikyti ir priversti yra jas apseisti ir vėl kraustyti miestan. Tokių nuo ukių apbėgėlių teko matyti įvai- rių kolonijų vakarinėse valst., į kurias didžiumoje Chicagos agentai siunčia sa- vuosius. Visiems apsilvilus, jau kiti ant tų ukių nenor- oms kraustosi.

Prie panašių ukių pirki- mų tinka priežodis: "pigiau- sis atsieina brangiausia". Ir kam teko tokie ukiai nusi- pirkti, tas beabejo tai paty- rė.

Kad šie žodžiai turėtų re- alę vertę, aš čionai padary- siu apskaitliavimą 40 akry ploto išdirbimą, be gyvulių, tik vien žmogaus spēkas ir įrankius.

Daleiskime, mes pirkom 40 akry by kurioje valstijoje ir norime tą žemę apva- lyti nuo krumokšlių, krumų, kelmų ir t.t. ir padaryti tin- kama dirbimui. Vienam žmo- gui, (prie jo gyvulus ir t.t.), galime skaiyti, vieno akro apvalymas vidutiniai apseis apie po 50 dol. (Bet farma- iai sako, kad savo darbo skaitant menkiausiai); įran- kių įtaisymas apseis ma- žiausia (vežimų, žemei dirbi- ti) \$300.00. Namai gyvu- liams ir sau \$5000.00. Taigi sutraukdami viską kruvon štai ką gauname:

- 1) 40 akry po \$18 išviso \$720
- 2) 40 „ po \$50 „ \$2000
- 3) įrankiai apie \$3000
- 4) namai \$5000

išviso \$8020

Pad vienas akras apsieina 8020 : 40 = \$200.50c.

Gal kam išrodys, kad šis skaitmuo labai didelis. Bet jis gali buti net labai mažas, suomet atkreipsime domon paminėtus dalykus. Aš nepriskaičiau šulinio, išdre- navimo laukų ir t.t. Paga- ios nei gyvulių, nei sekų, nei pramitimo ukininko še- imynos tuom laiku, kol pimas akras bus pradedamas valyti ir t.t. O dar važinėji- mai, raštai ir t.t. Viską aš sutalpinu šiose skaitlinėse ir net ukininko žmonos dar- bą.

Taigi matote, kad pigiai pirktas ukis (farma) apsiei- na gana brangiai, ir net tiek, kad už tuos pinigus galima butų nusipirkti tokios pat žemės apdirbtos ir tinkamo- je vietoje, bet ne tyruose, iš- kur butų galima pačiam pro- duktus parduoti į krautuves ir turėti gerą uždarbį. Ta farma (apdirbta) nuo pir- nos dienos į ją įžengimo jau gali atnešti šioki-tokį pelną arba užtikrinti pragyveni- mą, kuomet nėra tokio už- tikrinimo ant farmų perka- mų po \$18.00. Visas skirtu- mas tik yra tame, kad čia tuos pinigus pats ant far- mos per didelį vargą, kanki- nimasi ir per keletą metų galėsite šioki tokį pragyve- nimą (žmoniškesnį) užtik-

rinti. Ant farmų, perkamų po \$200.00, reikės imo- kėti iškarto didesnę sumą, bet jau nereikės tiek vargo padėti, kad pragyvenimą padarius, ir vistik daug ge- resnė ateitis čionai bus, nes vieta geresnė (patogesnė), komunikacijos žvilgsniu ga- lima išsirinkti ir produktų sulaukus jau pradėti ir sko- las išsimokėti.

Ant farmų miškuose, taip greitai negalėsite skolų iš- mokėti, o reikės dar vis gi- lyn į jas skęsti. Kompani- jos labai maloniai skolina, nes, rudenio, produktams priėjus, tuoj atleidžia savus agentus ir tie už skolas daik- tais atsiima pagal nustaty- tas kompanijos kainas, ku- rios kelis kartus mažesnės už normales kainas, kurias galėtų farmeris gauti par- duodamas, krautuven arba ant rinkų. Žinoma, ukinin- kui priseina tylėti, nes kitaip atsitikus pavarys nuo ukio. Čia tai yra visai tokia tvar- ka, ką Lietuvoje baudžiava vadindavo, tik iš kitos pusės žmogui užneriama.

Dar agentas masina žmo- nes mišku, kurį iškirtę gali gauti daug pinigų. Man pa- čiam kai kur teko tokį miš- ką pamatyti arba girdėjau kitų, mačiusių, apipasakoji- mus. Didelių medžių tokiuo- se miškuose nerasisite. Juos kompanija senai išgabeno į tartokus ir paliko vos kele- tą vidutinių ir smulkių me- džių, kuriuos farmeriai ka- poja malkoms, spyriams ir vienas antras tinka jau ras- tu prie namo. Kadangi čio- nai namus stato lentinius, tai, girdi, tų medžių pakan- ka.

Taigi kartais taip atsitin- ka, kad šale ukininko farmos yra gero miško, kaip kad ir Lietuvoje, bet tas miškas jau pono (mister'io) ir į jį nei pasiškoti neįleis. Vienok jam reikalingas darbinin- kas ir tik jis samdo ukinin- ką prie darbų savo miške. Yra ir taip, tolymose nuo traktų vietose, kad farma- riui parduoda miško, bet tą mišką iškirtę gali tik kom- panijai parduoti, o ne kitam. Čia tave ne verčia, bet kom- panijos geležinkelis praeina ir į tą stotį vežti turi, o jau čia patikai agentą ir siulo pinigų. Nori neimi, jis ir vagoną parsamdo nuvežti (žinoma, apmokėjus), bet tuomet, kur nuveši ir tai jei parduosi, tai neapsimokės nuvežimas, nes kompanijų tokios malonios taksos, kad tik čiaupytis reikia. Ir čia kompanija išlošė, nes ji pi- giai medį nupirko, ir jau gatavą, ukininkų ap- dirbtą. Darbininkus sam- dant gali kartais net brangiau apseiti, nes jų kontrolei reikia žmonės už- laikyti, o ir dirba tie žmonės lėtai. Čia mišką pardavė, o paskui apdirbtą tik kiek di- desnia kaina nupirko atgal.

Tai matote kokie gudru- mai sutaisomi šioje "free contry". Ir čia liuosasis žmo- gus nežino, kad vergas. Ši- to tai ir reikia vergotis ke- lianties ant ukių.

J. Strimaitis.

Zigmas Valaitis. PRASIKALTĖLĖ.

Likusieji vis-gi del viso ko, apsilar, kydavo pas poną sekretorių ir pas savo vaitą. Ten valščiaus ponai ilgai atsikalbėdavo, kad girdi, dabar pavojingi laikai, kad greit gali įkliuti, bet jei kurių buvo ne kokis nesu-sipratėlis, tai su tais ponai greičiau baig-davo kalbas, ir tasai grįždavo namon trupu-tį nusiramines ir į kaimynų-katalikų už-klausimus:

— Na ką kaimyn, taip ir liksit? — at-sakydavo.

— Ponas Dievs ant mūsų visų yra vyriausiu!

Grytutė su savo kalviuku Martynuku savo galelyje tarėsi, ką čia padarius.

— Žinai, mama, kalvis buvo pas raštininką tam kyštelėjo dvidešimts penkis, buvo pas vaitą — tam penkiolika, taip ir paliko!

— Taip vaikel, tai taip! Bet iš kur mes imsim! Jurgučiu jau tris dešimts išsiunčiau, o štai dar vėla prašo... reiks siųsti, o pati nieko neuždirbu, tokia brangenybė... jau iš savo pragyvenau... Vakar skaitau, skaitau, o žiūriu su Jurgučio jau tik penkdešimts ir penki su penkais auksiniais variokų...

— Ką padarysi, mamyte! Duoti reikia! Jiedu, ką užsimano, tai ir padaro!... Ką į vokiečius užrašo, tą ir lauk, o ką į lietuvius, tai tie sau ir gyvena!... Ir kalvien, kaip nenorėjo kalviui duoti pinigų, o tik mat ant gero išėjo... Dabar ir pati džiaugiasi...

— Na, vaikel, gerai jie dabar ima, kodėl neėmus, bet kaip prisėis, tai gal išvays ir gana, o kur tuomet be skatiko pasidėsim.

— Nebijok, mamyte, jei ima tai ne už dyką!... Kalvis pats savo akimis skaitė popierą. Kai nuėjo pas sekretorių, tai pakišo po nosę popierą ir sako: "skaityk!" O ten parašyta, kad vaitas su raštininku turi iš-tirti, kas vokitets, o kas lietuvys!... O jei ir kaip, tai kam štai mano šitos rankos!... — giriasi kalviukas savo įsuodusiomis, stipriomis, lyg iš bronzos nulietomis rankomis, — nepražūsiva!...

— Tai matai vaikel, kad gali visai atsitikti!... Nors su tavim ir ne taip baisu, bet vis tik svetimam krašte, ką pradėsi!... O ar negalima ten kaip nors pigiau!...

— Kur ten, mamyte!... Kalvis atsiveikindamas įspraudė raštininkui į delną dvidešimts penkinę, o raštininkas, tai dar ir raukosi!

— Kalvi, sako, žinai kokie dabar laikai; aš už tave galiu ant sausos šakos, ot kaip!... Pakaustysi dar ir brickele!... O štai Pūdymaitis, ką šluotomis užsirišo keletą rublių, kištelėjo raštininkui nuo savo biednystės trirublę, tai žmogų už apikaklės net per duris išmetė, gėdą padarė!... O nors, žinai, žmogus toks, kaip ir mes, vokiškai gali jį ir parduot, o tik išvarė ir gana, kaip žmogus ne spyriavosi kaip neverkė!...

— Jei taip, tai reikės jau eiti ar ką... — Už sienutės, kitam galelyje, kame gyvena Darata, kas tai susikrabidino. Grytutė umai nutilo.

— Pone Dieve šventas! Juk Darata namie... viską girdėjo... bus blogai... visam svietai išplaukš... — tyliai pašvagždėjo Grytutė.

— Nebok, mamyte! — tyčia garsiai prabilo kalviukas: — tegu tik pamėgina!... Aš jai, kalei, ant priekalo su kuju liežuvį užtai išpločiau, ot ką... Tegū tik pamėgina! — ir kumščia taip trenkė skobnelin, kad tas net ant masto nuo žemės pašoko...

Už pertvaro, Daratos pusėje, užsisklendė stuma.

Grytutė, įsirišus į vieną mazgelį dvidešimts penkis, į kitą penkiolika, nukrypavo į raštinę. Paeina, paeina galelį ir pasirėmusų kur į patvorį rymo, ilsisi.

— Suvis susenau!... — mano sau — o kas butų, jei mane išgrustų į tą Ciberiją!... Šičia, štai jau, kaip šala, o ten, sako, dar baisiau... Ten gal nei verpti, nei megsti negaučiau... badu prisėitų padvėsti, arba krepšius užsikabinus per žmones eiti... Gerai dar, kad bent vieną vaiką prie savo šalies

turiu... Nepasigailėsiu ir tų keturesdešimties, kad tik likus! Savo ramučiai, kad ir šilgieniai, o tik savo... Bet iš ko Jurgučiu paskui siūsiu... — skrupososi Grytutei, — o juk tai dabar vargšelis, gal šala... bet kodėl nieko nerašo... nieko, jei kaip, — parsiuduosiu degluka, pati apžeisiu ir be mėsos... siūsiu, kad ir iš paskutiniosios!...

Dasigavusi į raštinę poną sekretorių rado namie. Ponas sekretorius išvydęs tokią senutę, net šyptelėjo.

— Kiek metų? — klausia.

— Šeštą kryželį baigiu!...

— Kaip vardas? — rengdamasis rašyti, klausia ponas sekretorius.

— Gryta! — nedrąsiai atsako Grytutė.

— Kaip, Gryta? — stebėdamasis per klausia sekretorius: — tokio vardo kaip gyvas nesu girdėjęs... tikrai vokiškas... Vokietė esi?...

— Ne ponuli, ne! Aš vokiškai nei žodžio nemoku nei mano vaikai moka. Tikra lietuvninkė, ponas sekretoriau!...

— Na gerai, gerai!... Jūs dabar visi taip šnekate!... Na, o pavadė?

— Pavardė? Tyrulienė!

— Na bent pavardė žmoniška!... bet vardas tai jau vokiškas!... Na tai ko nori?

— Taigi ponuli ir atėjau!... Palikit mane su vaiku... Kur aš ten sena pasidėsiu, kur galvą priglausiu... visą amžį busiu dėkinga... ką aš prasikaltau... vienas sunus karėje... — krapštydama mazgelį pradėjo ašaroti Grytutė.

— Bet žinai, kas už tai grėšia?... Mane už tai gali ant sausos šakos!... Pigiai negalima! reikės telegramas siųsti, susirašinėti!... išlaidos... ar tu tiek bobute, sukrapštysi!...

— svarstydamas, kiek tam mazgelyj gali būti, graudeno Grytutę raštininkas.

— Žinau, ponuli, žinau! Tai ir atėjau prie jūsų mylistos... iškrapštysiu, iškrapštysiu!... — matydamas, kaip raštininkas stebėjosi ir jos mazgelį, skubinosi rišti, o čia rankos nuo šalčio pastyrė, o dar iš susijudinimo dreba:

— Tiek vargo, tiek darbo, tiek ankstybų gaigysčių prie vindelio prisėdėta, privakarauta, kad tik perniek nenuėitų, — mano sau. Išrišo mazgelį ir įteikdama raštininkui popierų pluoštelį taria:

— Tik ponuli, paliki mane su mano vaiku!...

— Gerai, gerai, — taria ponas raštininkas, skaitydamas popierėles, — žiūrėkit, rodos, tokia apskurus bobelka, o tiek sukrapštė... Bereikalo neprispyriau tuos baurus! Bet tegu: aš juos dar mokėsiu prispausti!...

— O poną vaitą ar galima pamatyti, — klausia Grytutė.

— O ko?

— Tai-gi ir jo paprašyti...

— Nereik, bobule, nereik pas vaitą eiti... viską gali pas mane atlikti... Supranti, bobule? Pas mane!...

— Ale, kad pons vaitas gali dar paskui supykti, dar paskui nežinia gal kaip būti ir su palikimu...

— Ale, kad aš tau sakau, bobule, kad liksi, tai ir liksi!... Nieko nebijok!... Ir tavo pavardė lietuviška ir tu nemoki vokiškai, o dar ir tavo sunus kariuomenėje... Tai jau tikrai... O vaito dar ir namie nėra... išvažia- vęs... Aš už jį galiu viską atlikti, matai aš su visokiais vyresniaisiais reikalus turiu!... Taip, bobule, taip!...

Nukalbinta gražiais raštininko žodžiais, atidavė Grytutė jam ir tuos penkiolika.

Raštininkas ir su vis malonus pasidarė. Paklausinėjo net Grytutės tai apie šį tai aipe tą. Ar nesušalusi, ar nepailsusi be-ainanti, ką Jurgutis iš kariuomenės rašo.

Namo Grytutė sugrįžo apimusi ir tik skruposojosi, kad neperdaug likosi, ką Jurukui pasiuntus.

— Taip ir bus! — nutarė galop, — jei reikės tai parsiuduosiu degluka, pati kad ir paspasnykausiu, o Jurukui kad ir iš paskutinių tik siūsiu...

Darata streimagalviais išivertė klebonijon, šaukdama:

— Mane tas bustras užmušti nori, sakė su kuju galvą sutruškys... gelbėkit, gelbėkit!... (Dar bus).

Kares užsakymai.

National Surety Co. prezidentas neseniai aprakavo, pasiremdamas ant užstatų reikalavimų (kurių reikalavo tiek išdirbėjai, tiek pirkėjai), kad karės užsakymai, kuriuos apsiėmė atlikti šios šalies ir Kanados fabrikantai siekia nuo \$1,500,000, 000 ligi \$2,000,000,000. Vieną trečdalį tų užsakymų gavo Kanados fabrikantai. Užpraitą savaitę mieste Ottawa p. Thomas, Anglijos amunicijos ministerio atstovas, išsireiškė, jog laikui bėgant Kanados fabrikantai gaus užsakymų siekiančių \$500,000,000. Vienam oficialiam raporte Canadian Car ir Foundry Co. kalba apie didelius užsakymus, kuriuos ji gavo iš Rusijos; ji turi Rusijai padaryti bombų. Tie užsakymai turi būti atlikti ligi ateinančių metų rugsėjo mėnesio ir tuomet jie sieksią \$150,000,000. Ligi šio laiko ta kompanija padarius karės įrankių už \$27,000,000.

Bradley Construction Co. gavo iš Rusijos vieną užsakymą ant \$50,000,000, už kurią tai sumą turi pagaminti žinomą skaičių patronų, rankinių ginklų ir kulkosvaidžių, o kitą ant 5,000, 000 milo, iš kurio turi padaryti kareiviams šinelių. Vien tik už milą Amerikan Woolen kompanijai turės but užmokėta \$7,350,000. Neseniai iš Philadelphijos prielaukus jau trečią sykį išplaukė į Rusiją laivas, prikraitas su garvežiais (lokomotivais) ir geležinkelinių bėgiams. Nelabai senai rusai nupirko Pittsburghe 8500 prekinį vagonų, o dabar dar 7500 užsakė. Pas Carnegie Steel Co. Rusija užsisakė 18,000 tonų plieninių bėgių ir dar 50,000 tonų įieško.

Ant ištikimų žinių pasiremiant tvirtinama, kad Du Pont Powder kompanijai paduota užsakymų ant \$70, 000,000 vertės parako. Priegtam Springfielde, Mass., užsakyta 11 didelių aeroplanų.

Kiekvienas aeroplanas turi panešt kelio- lika tonų sprogstančios medžiagos, šešis žmones ir kulkosvaidį. Neseniai taipgi paduota užsakymas pagoinimui 3100 tonų "picric" rugšties, kas kaštuos \$6,200,000. Nuo pradžios karės ligi šio laiko tos rugšties kaina trigubai pasididino. Povandeninių laivų korporacija dirba 14 tos rusišes laivų, kuriuos užsisakė Ispanija. Italija nupirko nuo Southern Pine Co. (Georgia valst.) 47,000,000 pėdų medžių, o Rusija — 300, 000,000 pėdų raudonojo aržuolo geležinkelio špalams, kuriuos kerta Arkansas gariose. Francija užsisakė pas naujai suorganizuotą kompaniją New Havene už apie \$60,000,000 šautuvų ir patronų. Westinghouse Electric Co. viršininkas sako, kad tai kompanijai paduota užsakymų už apie \$94,000,000. Tarpe užpraitą savaitę padarytų kon-

traktų yra vienas reikalaujantis 1,000,000 uždegamųjų dudelių (fuse), kurios bus pagamintos Indiana valst. ir kaštuos \$2,450,000. Union Switch ir Signal Co. gavo užsakymų ant \$7,000,000. Italija ir Francija perka Amerikos anglis.

Neužmirškite sušelpiti nukentėjusių nuo karės.

Ar matei Ar skaitė

'Amerikos Lietuvi?'

Vienintelis lietuviškas bepartviškas laikraštis Amerikoje, talpina žinias iš lietuvių gyvenimo, iš bėgančių pasau- lės atsitikimų ypatingai iš karės ir Lie- tuvos Darbininkų Žinios, Pralibos po Medžiū, Moterų Skyrius, Moterų Ži- nios ir Nominiai Darbai. Aprašymai Kariaujančių Šalių, Juokai ir Margumy- nai. Jeigu vieną perskaitysi tikrai pa- mylėsi. Kaina metams \$1.50, Pu- sei metų 75c., Kanadoj met. \$2.00.

Prisiųsk savo aiškų adresą, tai pri- siūšime pamatyti. Rašyk

• "AMERIKOS LIETUVIS",
15 Millbury St., Worcester, Mass.

Ar Jus Žinote?

Kad mūsų krautuvėj galite gauti visokių daiktų už žemesnes kainas negu kitur.



Če vėrykai vyrams, moterims ir vaikams padaryti su- lyg naujausios ma- dos, garantuoja- ma kožna pora. Vyrų skrybelės nau- jausios mados, kie- tos ir minkštos vi- sokių kainų ir da- bar nupiginta: ver- tės \$2.00 už \$1.65, vertės \$1.50 dabar tik už \$1.25.



Čia tai naujiena!



Kaip žinot, lietuviai neturi rakan- dų krautuvės (Furniture), todėl aš padariau sutartį su didžiausia firma Bostone

ELDRIDGE & PEABODY CO.,

todėl bus galima gauti visokių rakan- dų kam ko tik reikės. Bet geriausia yra tas, kad galėsite pirkti ir antišmo- kesčių, ar bamo- kant ant karto. Patarnavimas pi- rmos kliaosas.



Visus širdingai kviečiu atsilankyti.

C. P. YURGELUN,

377 WEST BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

\$50.00 DUOSIM KIEKVIENAM GRYN AIS PINIG AIS ATLIGINIMO \$50.00



kuris prirodys, jog 14K Elgin ir Wal- tham laikrodžius kiti nepardavinėja po \$25.00 ir brangiau. Vienok mūsų Specia- lis Pasiūlymas yra 14K Gold Filled laik- rodžius Elgin arba Waltham, Garantuo- tas ant 20 metų. TIKTAI \$6.65. Tai- gi, jei nori nusipirkti \$25-dolerinį Elgin arba Waltham laikrodį tik už \$6.65, iš- kirpk šį apskelbimą ir prisiųsk mums sykiu su 25 centais pradotko stampo- nis arba kvoterj, kad butumėm užtikrinti, jogei tu tikrai nori turėti mūsų laikro- dį, o mes išsiūsim tau, sulig tavo noro, Elgin arba Waltham laikrodį 14K Gold Filled Gvarantuotą ant 20 metų. Kada laikrodį atneš tau į namus ir bu- si užganėdintas, tai užsimokėsi likusius \$6.40 ir 25 centus už persiuntimą. O jei nebusi užganėdintas, tai neprimk, o mes tau sugrąžinsim 25 centus pradotko. Taipgi, pirkdamas iš mus laikro- dį, nieko nerizikuoji, kadangi mes su kiekvienu laikrodžiu išsiūnčiam ra- štišką garantiją ant 20 metų ir per tą laiką laikrodį pataisom arba apmai- nom ant naujo visai Dovanai. Iš Kanados visus pinigus reikia prisiųsti iš- kalno. Adresuok taip:

FIFTH AVENUE WATCH COMPANY,
79 FIFTH AVE., DEPT. 98. NEW YORK, N. Y.



GERAS SIUVEJAS

Siuvame Siutus, Overkotus ir visokius drabužius Vyrams ir Moterims. Zemos kainos — darbas gvarantuojamas. Visados galima pamatyti sampelius ir naujas madas. Prie šapos taipgi užlaikome ir vyriškų drabužių krautuvę.

PETRAS BUZEVICIA,
53 Exchange St., Athol, Mass.
Tel. Connections.

Draugiju Reikalai.

Lietuvių Ukėsu Draugystės Administracija, So. Boston, Mass. K. Jurgelionas — prezidentas, 377 Broadway, J. Galinis — vice-prez., 20 Winfield St., J. S. Palonis — prot. rašt., 138 Silver St., A. Latvinskas — fin. rašt., 252 Bowen St., M. Mockapetris — išdininkas, 279 Bolton St., K. Plioplis — maršalka, 264 D Street. Sekantis susirinkimas bus Nedėlio, 21 Lapkr., 2 val. po pietų, Lietuvių Svetainėje, So. Boston, Mass. Malonėkite visi nariai prisūti.

Liet. Jaun. Mokslo ir Dailės Mylėtojų Draugijos Administracija, Cambridge, Mass.

A. Vaisiūskas — prezidentas, 63 Portland St., A. Valašimas — vice-prez., 529 Cambridge St., F. Janulevičius — prot. rašt., 118 Webster Ave., J. Mitrievičia — fin. rašt., 40 8th St., V. Kiraliūtė — išd., 78 Willow St., A. Stukaitė — knygynikė, 78 Willow St.

Choro Repetitorius buna kožną Sešėdė vakarą. Knyginas atdaras kožną Utarninką. Susirinkimai buna kas pirmą Pėtnyčią kožno mėnesio 7:30 val. vakare, po No. 875 Cambridge St., E. Cambridge, Mass.

S. L. šv. Kazimiero Draugijos Administracija, So. Boston, Mass. Jurgis Pečelingis — pirm., 209 I Street., A. S. Komičius — vice-pirm., 288 E Street, S. Mockus — prot. rašt., 132 Bowen St., M. Mockapetris — fin. rašt., 279 Bolton St., V. Račkauskas — išdin., 168 Bolton St., Maršalkos: J. Žardiackas, 180 Bolton St., Juoz. Mačiulaitis, 125 Bowen St. Sekantis susirinkimas bus Nedėlio, 28 Lapkričio 1915 m., 2 val. po pietų, Lietuvių Svetainėje, So. Boston, Mass.

Neužmirškite sušelpiti nukentėjusių nuo karės.

Dr. Paul J. Jakmauh (Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston 502

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis Lenkiškas DANTŲ DAKTARAS. Užtaisau pasigadinius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuojau. Ištraukiu dantis be jokio skausmo. 238 Harrison ave., Boston, Mass.

Rusų Daktaras Cambridge'ui DR. N. A. GLEBOW

(Daktaro mokslą įgijo Berline, Vienoje ir kituose žymiausiuose Europos Universitetuose.) Priėmimo valandos: nuo 10 iki 11 val. ryto, nuo 6 iki 8 ir nuo 8 iki 9 val. vėare. Nedėlidantis: nuo 10 iki 12 val. diėnų. Adresas: 884 Main St., Cambridge, Mass. Telephone: Cambridge 4806-M

LIETUVYS Artistas fotografas.



Traukiu neskiriant oro skirtimo. Reikalui ėsant kreipkitės prie manęs, sekančiu antrašu Jonas Andriūšis 453 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Pajieškojmai.

Pajieškau Kazio ir Jono Ćeponių, abu iš Pajojaus, Panevėžio pav., gyvenė Elizabeth, N. J., ir Juozo Kairio, Igno ir Jono Tribelių. Jeigu kas uos žinotų — meldžiu pranešti, arba patis malonės atsišaukti. H. Tranavice, 22 Philips St., Boston, Mass.

Pajieškau darbo į salioną. Galiu kalbėti kelias kalbas žinoma ir angliškai. Nors su Amerikos salionų darbu nesėiu apsipažinęs, tečiaus Rygoj bartenderavau 4 metus. Iškartė nereikalauju didelės algos, ir delto sutalpinsime, nes aš noriu išmokti atsakančią bartenderauti. Kam reikalingas teisingas ir blaivus darbininkas, malonės atsišaukti šiuo adresu. J. W. Druiteika (58) 872 Bank St., Waterbury, Conn.

Pajieškau savo trijų dėdžių: Waclovo, Hiliaro ir Petro Vitkevičių, paėina iš Kauno gub., šiauliu pav., Raudenų miestėlio. Turiu labai svarbių reikalų, todėl jie patys ar kas kitas malonės man pranešti šiuo adresu: Juozapas A. Šukis, (58) Blue Hills Farm, Wallingford, Conn.

"Ateities" skaitytojų domai.

Gerbiamieji: — Mainydami adresą butinai turite paduoti senąjį ir naująjį adresus. To nepadarė, mes negalime permaitinti Jusų adresė. Taipgi mainant adresą reikia stengtis kuo aiškiausiai parašyti savo vardą, pavardę, adresą ir vietą.

Kreipianties su koku nors reikalu į "Ateities" administraciją ar redakciją, ir jei laiške ra pasirašyta nors vardas pavardė rankos raštu, tai toks laiškas turi buti užlipintas ir pridėta markė už 2c., kitaip tą laišką numeta arba reikia už jį pirmokėti adresatui. Norėdami gauti atsakymą, visados turite idėti markę už 2c. "Ateities" Administracija.

Gerai Kriaučiai.

Pasiuvame kogeriausiai sulig naujausios mados

Vyrams Siutus ir Overkotus. Jeigu norite turėti gerus rubus pigiai, tad ateikite pas mus. Taipgi išvalom ir išprosinam visokias vyrų ir moterų drapanas.

Z. BUDRECKIS, 222 Broadway, So. Boston, Mass. — ir — 20 Ames St., Montello, Mass.

Geriausią Agenturą

Real Estate ir Insurance. Parduodu Namus, Lotus ir Farmas. Išėrendavoju kambarius. Esu Notarijušu ir Taikos sudžia. Visados patarnauju greitai ir sąžiningai. Visokius patarimus suteikiu dykai.

M. CORAN, 366 Broadway, So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 21087 Rezidencija: 219 D St., South Boston.

Užsrašyk sau ar savo pažįstamiems Lietuvoj bei Amerikoje

VIE NYBE LIETUVNINKU Eina jau 30-tus metus. Prenumerata \$2.00 metams; \$1.00 pusei metų. Kanadoje \$2.50 metams; \$1.25 pusei metų. Anglijoje, Lietuvoj ir kitur \$3.00 metams; \$1.50 pusei m. Pamatinui vieną num. slėndiam dovanai Knygų katalogų slėndime ant pareikalavimo dovanai.

J. J. Pauksztis & Co. 120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Tel. So. Boston 212

Turintis lietuvišką vertėją

Advokatas James M. Keyes, 350 West Broadway SO. BOSTON, MASS.

Tel. "ngiausia ir geriausia lietuviška

A PTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiūrint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulij yra vartojamos. Galit reik daut per laiskus, o aš prisijisiu per expressa.

K. ŠIDLAUSKAS

Aptiekorius ir Savininkas 226 Broadway, kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS. Telephone South Boston 21014 ir 21013

PAMĖGINKIT SKAITYT Savaitinį Laikraštį "LIETUVA"

Didėla 8 puslapių laikraštis su paveikalais, eina 24-tus metus. "LIETUVA" yra politikos, literatūros ir mokslo laikraštis, paduodantis daugiausiai žingėdžių žinių iš Lietuvos, Amerikos ir viso pasaulio. Laikraščio kalna Už visą metą tik \$2.00 Už pusę metų tik \$1.00

Vieną numerį gausite udykų, jei pareikalautis, adresuodami: "LIETUVA" 3252 SO. HALSTED STREET CHICAGO, ILL.



A. T. Liutkevičius, (Smith)

Cigarų Iėdirbėjas. Visur reikalaukit lietuvių iėdirbtų cigarų, kurių vardai yra sekanti: 1-40-8 10c cigarai ir Smith's Special 5c cigarai. Adresas: 255 SHREWSBURY ST., Worcester, Mass.



LIETUVIŠKAS Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas 315 W. Broadway SO. BOSTON, MASS. Telephone So. Boston 605

Lietuviai Kriaučiai.

Visokius vyriškus drabužius siuvame ant uškymo. Ivalome, sutaisome ir išprosiname senus.

Vienitinė Kriaučių kompanija So. Bostone, kur visame duoda gerą ir gražų darbą už prieinamą kainą. PASIUDINK PAS MUS SIUTA, O NEŠIOSI IR DŽIAGSIES. Todėl kurie norit pasisidint gerą siutą, išvalyt arba suprošyt, kreipkitės pas mus

South Boston Custom Tailoring Co. 278 Broadway, South Boston, Mass.

Jau antri metai eina didėlis mėnesinis laikraštis su paveiklais "JAUNOJI LIETUVA"

"Jaunoji Lietuva" yra artimiausiuose santykiuose su "L. Žiniomis", "L. Ukininku", "Mokykla" bei "Aušrine" ir šių laikraščių bendradarbiai didžiuomoje yra drauge ir "Jaunosios Lietuvos" bendradarbiai.

- "Jaunojoje Lietuvoje" kiekviename numeryje spausdinama rinktinės dailiosios literatūros veikalų (ėilių, apsakymėlių ir kt.), taipgi raštų ir straipsnių, kame gvildinama įvairius mokslo ir visuomenės gyvenimo klausimai. I. Mokslas ir pažanga. II. Ruožai iš politikos ir visuomenės gyvenimo. III. Spaudos ir gyvenimo atbalsiai. IV. Literatūros apžvalga. V. Jaunimo Balsai. Kaina metams \$3.00, pusei metų \$1.50. Atsiuntusiems 25c. krasos ženkleiais (stampomis) ar kt. tuojau išsiunčiame Vieną numerį pasižiūrėti. Meldžiame užsisakyti tuojau.

"Jaunoji Lietuva" 2257 W. 23-rd Place, Chicago, Ill.

"Jaunąją Lietuvą" galima gauti pavienių numerių ir užsiprenumeruoti "Ateityje"

Dovana nuo SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE KALENDORIUS 1916 metams.

Tokio KALENDORIAUS lietuviiai dar neturėjo, nesė nebuvo kas gali tokį iėleisti. Geeta įdomiai parinktų reikalingų kalendoriui žinių, jame yra keletas skyrių, kuriuose telpa įvairūs labai naudingi pasiskaitymai: spysakos, eilės, straipsniai iš istorijos, higienos, draugijėlo gyvenimo ir tt. S.L.A. Kalendoriuje rasite straipnius geriausių rašytojų amerikiečių.

"S.L.A. KALENDORIUS", gražiais spalvuotais viršialais, 240 puslapių, didėlo formato ir gražios popieros, gaunamas visur, pas visus agentus, S.L.A. kuopose, visuose lietuviškuose knygynuose. Todėl reikalaukite jo. Jel negautumet pas savo knygų agentus, tai reikalaukit tiesiog pas mus. KAINA TIKTAI 25 centai! Agentams rabatas. Kreipkitės: A. B. Strimaitis 307 W. 30-th St. - - New York, N. Y.

Visuomet sau reikalingus daigtus pirkite pas tuos biznieriūs, kurie garsinasi "Ateityj".

Ėikite visi pas lietuvi, kuris užlaiko

BuĆernę ir Grosernę

Mėsa visados šviežia ir švariai užlaikoma. Ordearius pristatom i namus, i visas dalis miesto.

A. P. NAUJOKAITIS, 276 Athens St., So. Boston.

GERIAUSIAS GRABORIUS. Adomas A. Overka.



Neužmirškite, kad aš važinėju ir i kitus miestus ir nerokuoju už tai brangiau. Jeigu Jusų draugai siųstų pas svetimtaučius ir pas kitą, tai neklausykite, o šaukitės pas mane. Aš rokuoju už palaidojimą: didėlių \$75, mažų \$25. Parduodu kvietkas ir paminklus. 883 Cambridge St., E. Cambridge, Mass. Branch ofisas: M. OVERKA, 372 Second St., kamp. F St., So. Boston, Mass. Tel. Cambr. 1025

883 Cambridge St., E. Cambridge, Mass. Branch ofisas: M. OVERKA, 372 Second St., kamp. F St., So. Boston, Mass. Tel. Cambr. 1025

Seniausia Agentura

Kas norite turėti farmą, namą arba lotus, tai ateikite pas mane, o gausite pigiau kaip kitur. Prie to atlieku visokius graboriškus darbus su draugiškais patarnavimais ir suteikiu rodas už dyka.

P. J. GRIGAS, 104 Ames St., Montello, Mass. TEL. 2254-J.



PROMPTNESS

John J. Donovan & Co.

282-285 D St., Kamp. Third St., South Boston, Mass. Telephone So. Boston 21060.



SPARKLING ALE (BLUE LABEL ELIUS)

geriausiai tinkamas gerti lietuviams, kurį galima gauti bačkomis ir buteliais pas visus pardavėjus. Lageris rėduose buteliuose. Užlaikyk gera alu gerai. Kainuos tau mažiau nei 5c. bonka imant visa keisa.

KATALIKAS AMERIKOS LIETUVIŲ DIENRASTIS VISUOMENES.

Literatūros ir Politikos iliustruotas Laikraštis Amerikos Lietuvių Dienraštis "KATALIKAS" paduoda vėliausias žinias apie karą ir visokius atsitikimus pasaulyje. Visuomet pilnas indomų straipsnių. Dienraštis "KATALIKAS" etna tautikali-krikėioniškoje dvasioje. DIENRAŠTO KAINA: Metams \$5.00, Pusei metų \$3.00, Trims mėnesiams \$1.75, Dviem mėnesiams \$1.25, Europoje metams \$7.00. Praneškite savo adresą, o gausite pasiūlymū vieną numerį veltai.

TAIPPAT UŽLAIKOMA Didžiausia Knygų ir Muzikos Krautuė REIKALAUKITE KATALOGO Rašydami laiikus ir siųsdami pinigų visados adreuookitė šitaip: TANANEVICZ PUBLISHING COMPANY

3249-53 South Morgan Street CHICAGO, ILL., U. S. A.

"Pasaulis"

Visuomenės bėparytiškas Laikraštis iėcina kas ketvergą, 4 puslapių didėlo formato. "Pasaulis" kainuoja i metus \$1.00, i pusė — 65c. "Pasaulis" nuo Gruodžio 1-mos dienos bus padidintas iki 8 puslapių. Kas dabar užsirašo ir užsimoka prenumerata, tai tas gauna iki Naujų Metų už dyka.

C. KENTRAITIS PUB. CO., 448-450 Leonard St., N. W. GRAND RAPIDS, MICH.

Puikus Lietuviškas SALIUNAS

kuriame galima gauti visados puikiausius gerimai. Užlaikome visokio Alaus, Degtinės, Vynu ir Cigarų. Teipgi užlaikome puiku lietuvišką Restauraciją, ant viršaus Salionu. Širdingai kviečiame visus atsilankyti pas mus.

J. Mathus, 344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

GERIAUSIAS GRABORIUS St. Baracevicz.



Nepamirškite, kad aš važiuoju ir i kitus miestus ir nei kiek brangiau už tai neimu. Draugai! Jeigu svetimtaučiai arba jusų draugai siųstų jus pas kitą, tai neklausykite jų, o šaukitės pas mane. Aš rokuoju už palaidojimą didėlių \$45 dol., mažų \$15. Taipgi aš parduodu kvietkas ir paminklus. Mano ofisas: 258 Broadway, So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 839-J.

Gaisrai ir Eksplozijos.

Paskutiniuoju laiku, kaip skaitytojai žino iš pranešimų, iškilo daug gaisrų ir eksplozijų, kurios sunaikino ne vienos kompanijos savastį bei turtą. Kaikurie žmonės yra įsitikinę, kad tie gaisrai ir tos eksplozijos — tai darbas priešingų talkininkams asmenų. Šio mėnesio 10 dieną, kaip jau Ateityje buvo rašyta, gaisras sunaikino Bethlehem Steel Co. mašinšapę ir del to 2100 darbininkų neteko darbo. Nuostolių padaryta už apie \$1,500,000. Toj dirbtuvėj buvo 800 gatavų bankų kanuolių, kurias tik reikėjo krauti į vagonus ir išsiųsti. Tą pačią dieną užtiko ugnį trijuose kituose tos pačios įstaigos namuose, kuri kaip tik laiku buvo užgesinta ir ne turėjo progos padaryti nuostolių. Beto, tą pačią dieną iškilęs gaisras Baldwin Locomotive kompanijos dirbtuvėse sunaikino labai brangias formas ir gatavą amuniciją. Sekančią-gi dieną iškilęs Roebing Co. (Trenton, N. J.) dirbtuvėje gaisras padarė nuostolių siekančių \$1,000,000; toj dirbtuvėj dirba vielines (dratines) virves. Tos kompanijos viršininkai sako, kad jie gavo užsakymų nuo Amerikos valdžios, o ne nuo Europos kariaujančių valstybių valdžių. Tai pačiai kompanijai šių metų sausio mėnesį gaisras padarė nuostolių siekančių \$1,500,000. Mat, buvo pasklidusios žinios, buk tą kompanija turi užsakymų nuo talkininkų valstybių ir gamina joms karės medžiagą. Toliau, šio mėnesio 10 d. sudegė du Midvale Steel Co. namai, formos ir 3,000,000 šautuvų medžiaga; tuos šautuvus buvo užsisakius Anglijos valdžia. Viena diena anksčiau ištiko eksploziją Bridgeporto Union Metallic Cartridge kompanijos dirbtuvėje. Tai buvo trečia eksplozija, kuri ištiko dviejų savaičių bėgyje. Nelabai senai atgal mieste Seattle sudegė Rusijos sandėlis; gaisro nuostoliai siekia \$500,000.

Idant paminėti visus gaisrus ir visas eksplozijas, tat užimtų daug vietos. Pasakysime tik, kad nuo karės pradžios iškilusie gaisrai ir

ištikusios eksplozijos tose dirbtuvėse, kuriose dirbo ginklus ir amuniciją, padarė turtui nuostolių siekančių su viršum \$5,000,000 ir užmušė 21 žmogų. Prie eksplozijų skaičiaus dirbtuvėse reikia priskaityti ir tas eksplozijas, kurios ištiko ant laivų, vežančių amuniciją. Nors tikrų žinių truksta, tačiau daleidžiama, kad Fay ir kiti yra kalti už tuos gaisrus ir eksplozijas.

Vietos žinios.

Prakalbos. Lapkr. 20 d. Lietuvių svetainėj įvyko prakalbos, surengtos TMD. 81 kp. Kalbėjo Dr. J. Šliupas ir M. Šalčius. Žmonių buvo pilna svetainė. Po prakalbų buvo privatiškas vidurinės srovės žmonių pasikalbėjimas. Plačiau apie tai pranešime kitame Nr.

Kooperacijos susirinkimas atsibus 6 gruodžio (December), 7:30 val. vakare, Lietuvių salėje. Visi šėrininkai privalo atsilankyti, nes šiame susirinkime bus svarstoma daug svarbių reikalų, kurie liečia kiekvieną šėrininką.

Sek. M. A. Balčiūnas.

P. Račiūno judamieji paveikslai. Lapkričio 27, 28 ir 29 d. vakarais, pobažnytinėje salėje, p. A. T. Račiūnas rodė savo surinktus ir specialiai nutrauktus judamus paveikslus. Nors išanksto buvo tikėtasi, kad

nemažai publikos susirinks pažiūrėti p. Račiūno paveikslų, bet niekas nei sapnavo, kad tiek daug ateis, kad nei į salę negalės sutilpti. Nedėlios, lapkričio 28 d. vakare salė buvo tiesiog kimšte prikimšta ir apie 300 turėjo grįžti namo, nes salėj prie geriausių norų negalima buvo rasti vietos. Tas faktas parodo, jog mūsų žmonės įdomauja p. R. paveikslais ir skaitlingai į jo parengtus vakarus lankosi.

So Bostone p. Račiūnas parodė šiuos paveikslus: 1. — Įvairūs dabartinės Europos karės vaizdai. 2. — Vilkes Barrių, Pittstono, Scrantono ir apilinkių lietuvių surengta Lietuviška Diena. 3. — "Gabijos" draugijos, po vadovyste paties autoriaus — komp. M. Petrausko, suloštą trijų veiksmų operą "Vestuvės". 4. — Juokingi paveikslai.

Patarčiau p. Račiūnui truputį pailginti programą ir parodyti daugiau juokingų paveikslų, nes mūsų žmonės juos nemažiau mėgsta už kitus. —is.

Redakcijos Atsakymai.

A. Kiedžiui. "Keizeris Lietuvos cesorius" nespausdinsime. Nėra mums ko taip labai džiaugtis.

A. Šilaliui. Namų sugriuvę visoj Amerikoj labai daug ir mūsų skaitytojams neįdomu. Antarąją žinutę spausdinsime. Meldžiame rašinėti ir daugiau, tik pasistengkite daugiau paliesti viešąjį vietos lietuvių gyvenimą (apie draugijų gyvenimą, srovių santikius, parapijos reikalus ir tt.).

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.
Akių Specialistas.

399a Broadway,
Tarpe E ir F gatvių. South Boston.

Namu Kontraktorai



Budavojam naujus ir taisom senus namus. Norintieji pasibudavoti ar pataisyti savo namą, kreipkitės pas

WALDO J. DAUKSHA.
Bldg. & Realty Co.
315 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 605

Lietuviška Muzikos Konservatorija

395 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Inkorporuota 1915.

Prez. ir Direk. Mikas Petrauskas
Mokslu metų pradžia Spalio 11 d.
Mokinama visi klasiški muzikos skyriai: dainavimas, kompozicija, pianas, smuika, kornetas, klarnetas ir tt. Mokslas pigus.

Reinkotu Dirbtuve

Dirbam visokios mados Reinkotus Agentams, Krautuvėms ir ant užsakymo privatiškiems žmonėms. Užsakykite Reinkotą pas mus o tikrai džiaugsitės.

So. Boston Raincoat Co.
344 W. Broadway, So. Boston, Mass.



JUOZAS ZUPKAUSKAS

Šiuomi praneša visiems savo draugams, kad jis yra sąryšyje su didžiausia Drabužių, Vyrų Aprėdalu ir Čeverykų Krautuve, kurią užlaiko

S. H. HARRISON COMPANY,
662-672 WASHINGTON ST., KAMP. BEACH ST.

Parodykit prielankuma

tikram savo tautiečiui, o aš stengsiuos jums užtai atsimokėti parduodamas geriausiai padarytus visam pasaulij drabužius. Augčiau minėta firma suteikė man tiesą, parduoti visiems lietuviams specialiaiskomis kainomis kad tuomi juos užganadinti. Todėl atėikite visi ir duokite man progą parodyti jums puikiausius **HARKO** SIUTUS ir **OVERKOTUS** — ištikrųjų geriausius gatavo darbo drabužius visam Bostone, už sekančias kainas: nuo **\$12.50** iki **\$25.00**

Juozas Zupkauskas
Išidėkite gerai adresą:

HARRISON CO.
662-672 Washington St., Boston.

Didelis Sklodos

J. P. Tuinila, Savininkas
TELEPHONAS OXFORD 4900

Užlaikome Deimantus, Laikrodžius ir visokius Ziedus. Taipgi mes parduodame visokius

SIUTUS IR OVERKOTUS \$3.00 PIGIAUS

neku kad reikia mokėti bile vienoj Bostono krauvėj. Duodam viską ant bargo — lengvų išmokėsių. Užlaikom keliaujančius agentus kurie paima orderius ir pristato tavarą. Reikalingi agentai kiekvienam mieste Amerikoj ir Kanadoj. Didelį nuosimtį duodom perkupčiams. Naują didelį katalogą siunčiam ant pareikalavimo, prisiuntus 25 c. stempomis. Musų agentai: J. M. Nevetuskas, S. Čapas, J. S. Ananis, M. Liutkus, F. Witkauskas, J. Šidlauskas ir J. Lapienius.

J. P. TUINILA,
822 WASHINGTON ST., BOSTON, MASS.

Parsamdome Automobilius



Galima pas mumis bile laike pasisamdyt Automobilių vestuvėms, krikėtyncms pasilinksmavimo partjoms ir viskiems kitiems reikalams. Adresas:

PENINSULLAR GARAGE,
621 East First Street (Tel. So. Boston 21003) South Boston, Mass.

Pigi Farma.

172 akrai geros dirbamos žemės su mišku ir sodu ir geromis ganyklomis. 16 karvių, 3 arkliai, bulbių ir obuolių, apie 60 tonų šieno; gera stuba su 10 kambarių ir visi stubos rakandai (forniture), brangus pianas (fortepijonas) ir visi karpetai — kas tik yra stuboje; kutė apie 200 pėdų ilgio ir 50 pėdų pločio; visi pakinkymai, vežimai ir aremos, sėjamos ir piauamos mašinos.

Budinkai, gyvuliai ir visi kiti daiktai mažiausiai yra verti \$5,000.00; miškas yra vertas suviršum \$3,000.00; žemė tikrai rokuojama po \$25.00 už akrą, bus verta išviso \$4,300.00. Ir pagal pigiausio aprokavimo yra grynai ta vieta verta išviso \$12,300.00.

Bet tėvas, broliai ir seseris neseniai išmirė ir sunus (mokinys ant daktaro), pasilikęs su senu motina, nori konogreičiausiai parduoti nors už pigiausią prekę ir aš manau, kad už kokius \$7,500 dol. ar dar pigiau būtų galima papirkti visą tą vietą su visais daiktais.

Vieta yra visai arti Worcester, Mass., didelis pavietavas miestas, lietuviams apgyventas. Kreipkitės ypatingai ar per laišką konogreičiausiai pas

LITHUANIAN AGENCY,
315 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 605.

\$500.00 NEBUVES PASIULYMAS ... 500.00 ATLYGINIMO DYKAI!

ALL THIS FREE



20-YEAR GUARANTEE
14K GOLD FILLED

\$500.00 duosim dovany kiekvienam, kuris prirodys, jogei kiti, prieš mūsų nebuvsj pasiulymą, pardavinėjo ant 21 akmenio 14K Gold Filled ant 20 metų Garantuotą Laikrodėlį pigiau, negu mes, ir davė 31 prezentą prie laikrodėlio Dykai, tai tam duosim \$500.00 grynais pinigais už tai. O idant musų ant 21 akmenio 14K Gold Filled Laikrodėlius, Garantuotus ant 20 metų, kuolabinusiai praplantinti, darome nebuvsj pasiulymą, nes parduodam tuos brangius laikrodėlius tik už \$6.75 ir prie kiekvieno laikrodėlio 31 augščiau patalpintą prezentą duodame visai Dykai. Taigi kas mums prisiųs savo tikrą adresą sykiu su šiuo apskelbimu ir 25 centus pradotko stampomis arba kvoterj, tai mes išsiųsim jam tuojaus ant 21 akmenio 14K Gold Filled Laikrodėlį, Garantuotą ant 20 metų, su geriausiu tos rūšies mechanizmu pasaulij, ir prie kiekvieno laikrodėlio duosim augščiau parodytą 31 prezentą visai Dykai, kaip seką: Retežėlį su kabliuku, Zieda, Pypke, Branzalietą, (miniature) Branzalietą su laikrodėliu, Setą spinkų, 32 cal. (model) Revolverj, Britvą, Armoniką, Kryžiuką, Veidrodėlį su 3 prietaisais, Peluką, Diržą, Importuotą atdarą (model) Laikrodėlį, Durklą, Skurinj tabakui krepšelį, Nikelinę dėžutę del degtukų, (miniature) Budininką-laikrodėlį, širdžiuką su retežėliu, (miniature) Žiuroną. Kada atneš tau į namus Laikrodėlį ir Prezentus ir busi užganėdintas, tai užsimokėsi likusius \$6.50, taipgi 30 centų už prezentų persiuntimo išlaidas. Jeigu nebutum užganėdintas, tai neprimk, o mes tau sugražinsim 25 centus pradotko. Apart to primenam, kad musų laikrodėliai yra ant 21 akmenio 14K Gold Filled, Garantuoti ant 20 metų, ir mes laike tų 20 metų musų laikrodėlius pataisom arba apmainom ant kitų visai Dykai prisiuntus mums tik 25 centus ant persiuntimo išlaidų. Taigi, pirkdamas iš mus laikrodėlį, visiškai nieko nerizikuoji. Iš Kanados visus pinigus reikia prisiųsti iškalno. Adresuok aiškiai taip:

UNITED COMMERCIAL COMPANY,
Knickerbocker Bldg. Dept. 180. (Fifth Ave.) New York, N. Y.